

*Oktatás, kutatás, gyógyítás: 250 éve
az egészség szolgálatában*

KUTATÁSI PORTFÓLIÓ

**SEMMELWEIS EGYETEM
EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR**

2022

FELELŐS KIADÓ:

DR. DÖRNYEI GABRIELLA
DÉKÁN

SZERKESZTETTE:

KÁMÁN ÉVA
IGAZGATÁSI SZAKÉRTŐ

TARTALOMJEGYZÉK

ADDIKTOLÓGIAI TANSZÉK	7
MENTÁLIS ZAVAROK NEUROPSZICHOLINGVISZTIKAI VIZSGÁLATA	7
ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK HASZNÁLÓI PSZICHOSZOCIÁLIS JELLEMZŐINEK VIZSGÁLATA.....	8
A TUDAT-TÖRŐ PREVENCIÓS SZABADULÓSZOBA HATÉKONYSÁGVIZSGÁLATA	9
ALKALMAZOTT PSZICHOLÓGIA TANSZÉK.....	10
A STRESSZKEZELÉS FELMÉRÉSE A FELSŐOKTATÁSBAN	10
AZ IDŐSKORI SARCOPENIA RIZIKÓ INTERVENCIÓS LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A HMB-SZUPPLEMENTÁCIÓRA ÉS AZ ELEKTORMÁGNESES TÉR KEZELÉSRE	11
SZÁMÍTÓGÉP-ALAPÚ MODERN TESTKÉPVIZSGÁLÓ ESZKÖZÖK VALIDÁLÁSA	12
MORFOLÓGIAI ÉS FIZIOLÓGIAI TANSZÉK.....	13
A KORAI FEJLŐDÉSI IDŐSZAK MOZGÁSZAVARAINAK LEHETSÉGES TERÁPIÁJA EGÉSZTEST VIBRÁCIÓS KEZELÉSSEL	13
ENDOKANNABINOID JELÁTVITEL HATÁSA AZ ÉRFAL FUNKCIONÁLIS MŰKÖDÉSÉRE ÉS REMODELING FOLYAMATAIRA.....	14
METABOLIKUS ÉS HORMONÁLIS VÁLTOZÁSOK HATÁSAI AZ ÉRRENDSZER ALKALMAZKODÁSI FOLYAMATOKRA ÉS AZ ÉRÁTÉPÜLÉSRE.....	15
IDŐSEK FUNKCIONÁLIS KÉPESSÉGEINEK MEGŐRZÉSE ÉS ESÉSMEGELŐZÉS	16
A VÉNÁS VARIKOZITÁS EGY LEHETSÉGES MODELLJE PATKÁNYBAN.....	17
A FIZIKAI AKTIVITÁS („SPORTOLÁS”) SZEREPE AZ ÖREGEDÉS SORÁN BEKÖVETKEZŐ AGYI VASOMOTOR ÉS KOGNITÍV FUNKCIÓK CSÖKKENTÉSÉNEK MEGELŐZÉSÉBEN.....	18
MECHANIKUS ÉS ELEKTROMÁGNESES KEZELÉSI MÓDSZER ALKALMAZÁSA ÉS HATÁSELEMZÉSE A GYERMEKKORI CEREBRÁLIS PARESIS (CP) VONATKOZÁSÁBAN	19
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI TANSZÉK.....	20
ÁPOLÓK SZOCIOÖKONÓMIAI STÁTUSZA	20
AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓK GONDOLKODÁSÁNAK, TEVÉKENYSÉGÉNEK ÉS KOMPETENCIÁINAK SZOCIOKULTURÁLIS MINTÁZATAI SPECIÁLIS ÉLETHELYZETBEN LÉVŐ BETEGEK EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSÁBAN.....	21
ÁPOLÓK TUDÁSMENEDZSMENT ÉS TUDÁS-REKONVERZIÓS STRATÉGIÁI	22
A ROMÁK ÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓRENDSZER KAPCSOLATA INTERDISZCIPLINÁRIS MEGKÖZELÍTÉSBEN	23

PERINATÁLIS CENTRUMOKBAN DOLGOZÓ ORVOSOK ÉS EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓK SZAKMAI FELADATAIHOZ KÖTŐDŐ ETIKAI ÉS JOGI KÉRDÉSEK VIZSGÁLATA AZ ÉLET ELEJÉHEZ ÉS VÉGÉHEZ KAPCSOLÓDÓ DILEMMÁK ÉRTÉKELÉSE SZEMPONTJÁBÓL	24
A HAZAI EGÉSZSÉGNEVELÉS KORSZERŰ PEDAGÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSE A KORTÁRS-OKTATÁS SEGÍTSÉGÉVEL; TANULJ-TANÍTSD-TUDD (TANTUDSZ).....	25
AZ INTERKULTURALITÁS FILOZÓFIAI HERMENEUTIKAI OLVASATA ÉS EGÉSZSÉGÜGYI VONATKOZÁSAI	26
AUTIZMUSSEL ÉLŐ GYERMEKET NEVELŐ CSALÁDOK TAPASZTALATAI ÉS ÉRTELMEZÉSEI A BEFOGADÁSRÓL A HELYI OKTATÁS KONTEXTUSÁBAN	27
A COVID-19 JÁRVÁNY HATÁSA A HAZAI GYÓGYSZÁLLÓKRA – ÖSSZEHASONLÍTÓ KUTATÁS AZ OROSZORSZÁGI SZANATÓRIUMOKKAL	28
BETEGBIZTONSÁGOS KOMMUNIKÁCIÓ MULTIKULTURÁLIS ÉS TÖBBNYELVŰ EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEKBEN – NAGYOBB EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZEREK ÁTTEKINTÉSE EURÓPÁBAN	29
ÁPOLÁSTAN TANSZÉK	30
A COVID-19 JÁRVÁNY HATÁSA A SZIMULÁCIÓS OKTATÁSI MÓDSZEREK FEJLŐDÉSÉRE	30
DEMENCIÁVAL ÉLŐ SZEMÉLYEK JÓL-LÉT VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON ÉS SVÉDORSZÁGBAN: KVALITATÍV INTERJÚKUTATÁS A HOZZÁTARTOZÓK PERSPEKTÍVÁJÁBÓL	31
TÚSZÚRÁSOS BALESETEK HAZAI ALAKULÁSÁNAK VIZSGÁLATA 2006-2022 KÖZÖTT	32
BIOLUMINESZCENS MONITORING ESZKÖZÖK ALKALMAZHATÓSÁGA AZ ÁPOLÓI GYAKORLATBAN.....	33
HIV/AIDS AZ ÁPOLÓI ÉS A SZÜLÉSNŐI GYAKORLATBAN.....	34
BETEGBIZTONSÁG A TRANSZFUZIOLÓGIÁBAN - ADALÉKOK A TRANSZFÚZIÓS TERÁPIA ÁPOLÓI, SZAKDOLGOZÓI VONATKOZÁSAIHOZ	35
DIETETIKAI ÉS TÁPLÁLKOZÁSTUDOMÁNYI TANSZÉK.....	36
A TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOT ÉS TÁPANYAG-BEVITELI ÉRTÉK MONITOROZÁSA KÜLÖNBÖZŐ ÉLETKOROKBAN, AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS ÉS A TÁPLÁLKOZÁSFÜGGŐ BETEGSÉGEK TÁPLÁLKOZÁSI RIZIKÓ TÉNYEZŐINEK AZONOSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN.....	36
A TÁPSZERKONYHÁK HIGIÉNÉJE, TEVÉKENYSÉGI FOLYAMATAINAK SZERVEZÉSE ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZERE	37
EGÉSZSÉGTUDATOS JÖVŐ – FENNTARTHATÓSÁG A KÖZÉTKEZTETÉSBEN.....	37
A KÖZÉTKEZTETÉS - MINT A TÁPLÁLKOZÁSI MAGATARTÁSNEVELÉS EGYIK FORMÁJÁNAK - SZEREPE A TÁPLÁLKOZÁSI ATTITŰDŐK KIALAKULÁSÁBAN	38
A VÁRANDÓS NŐK TÁPLÁLKOZÁSÁNAK ÉS A MAGZATVÉDŐ VITAMINKÉSZÍTMÉNYEK FOGYASZTÁSI GYAKORISÁGÁNAK MEGÍTÉLÉSE A MENTÁLIS EGÉSZSÉGÜK TÜKRÉBEN	38
AZ INTELLIGENCIASZINTET BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A TÁPLÁLKOZÁSRA.....	39
KÜLÖNBÖZŐ ÉLELMI ROSTOK SZEREPE A POLICISZTÁS OVÁRIUM SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ NŐK KÖRÉBEN	39

VEGÁN ÉS HAGYOMÁNYOS ÉTRENDET KÖVETŐ CSOPORTOK TÁPLÁLKOZÁSÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA AZ IDÉNYSZERŰSÉG FÜGGVÉNYÉBEN.....	40
DIABETESSES BETEGEK DIETOTERÁPIÁJÁNAK TÁMOGATÁSA MOBIL APPLIKÁCIÓS PROGRAM HASZNÁLATÁVAL.....	40
TÖNKÖLYBÚZA ÉS AZ ALACSONY FODMAP DIÉTA HATÁSAINAK VIZSGÁLATA IRRITÁBILIS BÉL SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ, VALAMINT REMISSZIÓBAN LÉVŐ GYULLADÁSOS BÉLBETEGEK KÖRÉBEN.....	41
IDŐSEK TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOTÁNAK ÉS TÁPANYAG-BEVITELI ÉRTÉKEINEK MONITOROZÁSA; IDŐSOKTATÁS A TÁPLÁLKOZÁSI ATTITŰD BEFOLYÁSOLÁSÁÉRT	42
BIOLÓGIAILAG AKTÍV KOMPONENSEK VIZSGÁLATA ÉLELMISZEREKBE.....	43
FUNKCIONÁLIS ÉLELMISZEREK FEJLESZTÉSE DIETETIKAI SZEMPONTOK ALAPJÁN	44
NŐI FERTILITÁSI PROBLÉMÁK ÉTRENDI KEZELÉSI LEHETŐSÉGEI	45
DIVATOS ÉTRENDK, ALTERNATÍV DIÉTÁK VIZSGÁLATA A XXI. SZÁZADBAN.....	46
A HUMÁN TÁPLÁLKOZÁS ÉS TÁRSÁLLAT TÁPLÁLÁS ÖSSZEFÜGGÉSEINEK VIZSGÁLATA.....	47
FIZIOTERÁPIAI TANSZÉK	48
VIBRÁCIÓS TRÉNING HATÁSOSAGÁNAK VIZSGÁLATA.....	48
MOZGÁSTERÁPIÁT TÁMOGATÓ OKOSALKALMAZÁS FEJLESZTÉSE	49
VÁLLSÉRÜLÉSEK KOORDINÁCIÓS ZAVARAI ÉS A VISSZAÉPÍTÉS DIMENZIÓJA - A CENTRÁLIS STABILITÁS, AZ EGYENSÚLY ÉS A KOORDINÁCIÓ VISSZAÉPÍTÉSE.....	49
MOZGÁSTERÁPIA VASTAGBÉLDAGANATOS BETEGEK ONKOTERÁPIÁJA SORÁN ACTIVITY TRACKER HASZNÁLATÁVAL.....	50
A BEAVATKOZÓ ÁLLOMÁNY KONDICIONÁLIS KÉPESSÉGEI FEJLESZTÉSÉNEK ÚJ IRÁNYAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KATASZTRÓFÁK FELSZÁMOLÁSÁNÁL JELENTKEZŐ EXTRÉM HATÁSOK KEZELÉSÉRE	51
POSZT-COVID SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ BETEGEK EPIDEMIOLOGIAI VIZSGÁLATA ÉS KOMPLEX FIZIOTERÁPIÁS ÉRTÉKELÉS ÉS KEZELÉSI MÓDSZERÉNEK KIDOLGOZÁSA.....	52
MOZGÁSSZERVI PREVENCIÓ PARASPORTOLÓK KÖRÉBEN.....	53
SZÜLÉSZETI ÉS NŐGYÓGYÁSZATI KLINIKAI ISMERETEK TANSZÉK.....	54
A TERHESSÉGI HYPERTÓNIAK ETIOLÓGIÁJÁNAK ÉS KLINIKUMÁNAK VIZSGÁLATA ÉS A TERHESGONDOZÁS JELENTŐSÉGE A KÓRKÉP FELISMERÉSÉBEN	54
SZEMÉSZETI KLINIKAI ISMERETEK TANSZÉK	55
SZARUHÁRTYA DISZTRÓFIÁK DIAGNOSZTIKÁJA ÉS KEZELÉSI LEHETŐSÉGEI	55
ORTHOKERATOLÓGIA SZEREPE A MYOPIA PROGRESSZIÓBAN	55
ÚJ LEHETŐSÉGEK A KERATOCONUS TERÁPIÁJÁBAN.....	56
ÚJ LEHETŐSÉGEK A KERATOCONUS KORAI FORMÁINAK DIAGNOSZTIKÁJÁBAN.....	56

Családgondozási Módszertani Tanszék	57
FELMÉRÉS AZ ANTIBIOTIKUM- KEZELÉS GASZTROINTESTINÁLIS MELLÉKHATÁSÁIRÓL GYERMEKKORBAN, A MEGELŐZÉS KORSZERŰ LEHETŐSÉGEI	57
BELTÉRI ALLERGÉNEK SZEREPE AZ ALLERGIÁK KIALAKULÁSÁBAN GYERMEKKORTÓL.....	58
VIZELETTARTÁSI ÉS ÜRÍTÉSI PROBLÉMÁK VIZSGÁLATA.....	58
A KORASZÜLÉS/ KISSÚLYÚ SZÜLETÉS/ FEJLŐDÉSI RENDELLENESÉGEK KIALAKULÁSÁNAK OKAIT VIZSGÁLÓ FELMÉRÉS.....	59
POSZTPARTUM NŐI SZEXUÁLIS FUNKCIÓK PROSPEKTÍV VIZSGÁLATA	59
A DYSPHAGIA TÁPLÁLÁSTERÁPIÁJA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A STROKE BETEGEKRE.....	60
A PREVENCIÓ PERSPEKTÍVÁI A GYERMEKBÁNTALMAZÁS JELENSÉGVILÁGÁBAN ÉS TÁRSADALMI GYAKORLATÁBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A „MEGRÁZOTT GYERMEK” – SHAKEN BABY SYNDROME-SBS KÓRKÉPRE	61
Egészségtudományi Klinikai Tanszék.....	62
ORÁLIS ANTIKOAGULÁNS KEZELÉSBEN RÉSZESÜLŐ BETEGEK TERÁPIÁS ADHERENCIÁJA	62
EGYNAPOS SEBÉSZETTEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGOSSÁGI, BETEGBIZTONSÁGI KÉRDÉSEK.....	63
KÜLÖNBÖZŐ ÖSSZETÉTELŰ PARENTERÁLIS TÁPLÁLÓ KEVERÉKINFÚZIÓK STABILITÁSÁNAK VIZSGÁLATA. MESTERSÉGES TÁPLÁLÁS GYAKORLATA. KÓRHÁZI, KLINIKAI TÁPLÁLÁSI TEAMEK GYAKORLATÁNAK ELEMZÉSE	63
THROMBOCYTA RETRACTIO VIZSGÁLATA ANTIFOSZFOLIPID SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ BETEGEKEN	64
IDŐS BETEGEK TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOTÁNAK VIZSGÁLATA.....	64
SARCOPENIA VIZSGÁLATA IDŐSKORBAN	65
IDŐS BETEGEK THROMBOSIS KOCKÁZATÁNAK VIZSGÁLATA	65
Oxiológia és Sürgősségi Ellátás Tanszék.....	66
A KIVONULÓ MENTŐDOLGOZÓK HALÁLÁLLAL KAPCSOLATOS ATTITÚDJÉNEK VALAMINT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐINEK VIZSGÁLATA	66
A TECHNIKAI ÉS NEM-TECHNIKAI KÉSZSÉGEK SZEREPE A SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁSBAN.....	67
MORFIN ALKALMAZÁSA MYOCARDIALIS INFARKTUSOS BETEGEK PREHOSPITÁLIS ELLÁTÁSA SORÁN	68
Közegészségtudományi Tanszék	69
ATP JELENLÉTÉN ALAPULÓ GYORS MIKROBIOLÓGIAI MÓDSZEREK AZ ÉLELMISZERBIZTONSÁG NÖVELÉSE CÉLJÁBÓL	69
A NANOANYAGOK KÖRNYEZET- ÉS EGÉSZSÉGGOCKÁZATÁNAK VIZSGÁLATA	70
KÖRNYEZETI EREDETŰ EGÉSZSÉGGOCKÁZAT ÉRZÉKELÉS VIZSGÁLATA.....	71
KÖRNYEZETI EREDETŰ MEGBETEGEDÉSEK EGÉSZSÉGGOCKÁZATÁNAK VIZSGÁLATA	72

ADDIKTOLÓGIAI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: **DR. RÁCZ JÓZSEF** egyetemi tanár

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64919, E-MAIL: addiktologia@se-etk.hu

MENTÁLIS ZAVAROK NEUROPSZICHOLINGVISZTIKAI VIZSGÁLATA

Az elmúlt években a pszichiátria területén belül is egyre elfogadottabbá váltak a számítógépes nyelvészeti és pszicholingvisztikai megközelítések. Kiemelten igaz ez a depresszió és a pszichotikus állapotok nyelvi markereinek azonosítására. A nyelvhasználati jellemzők olyan érzékeny mutatói az említett mentális zavaroknak, melyek sok esetben a klinikumban rutinszerűen használt szűrőteszteknel is megbízhatóbban képesek jelezni a depresszió vagy a pszichózis jelenlétét. A pszicholingvisztikai megközelítés egyúttal differenciáldiagnosztikai lehetőségeket is rejt magában: a nyelvhasználati jegyek elemzésével a drog-indukálta pszichózis és a szkizofrénia megkülönböztethetővé válik.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Kapitány-Fövény Máté - kapitany.foveny@se-etk.hu

KONTAKT: Dr. Kapitány-Fövény Máté - kapitany.foveny@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Országos Mentális, Ideggyógyászati és Idegsebészeti Intézet

ÚJ PSZICHOAKTÍV SZEREK HASZNÁLÓI PSZICHOSZOCIÁLIS JELLEMZŐINEK VIZSGÁLATA

Magyarországon, de Európa más területein is az új pszichoaktív anyagok száma folyamatosan nő, használók számával együtt. Az eddig hagyományosnak számító ellátási formák nem megfelelően működnek ezekben az esetekben, ezért új preventív és kezelési módszereket kell kialakítani, amihez a használók és a használat jobb megértése szükséges. Ennek része a pszichoszociális jellemzők feltárása, a veszélyeztetettség megállapítása.

Az új pszichoaktív szerek kihívást jelentenek az egészségügyi és a szociális ellátórendszer számára. Ezért fontos megismernünk a használók, illetve a terápiába került használók pszichoszociális jellemzőit. Így célzottabb intervenciót tudunk számukra tervezni: pl. a prevenció, az elérés, a bejutás, a terápia tervezés tekintetében.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Rácz József, Dr. Demetrovics Zsolt (Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar)

KONTAKT: Dr. Kapitány-Fővény Máté - kapitany.foveny@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Eötvös Loránd Tudományegyetem Pszichológiai Intézet

A TUDAT-TÖRŐ PREVENCIÓS SZABADULÓSZOBA HATÉKONYSÁGVIZSGÁLATA

A Tudat-törő névre keresztelt preventációs szabadulószoa kooperatív feladatok útján vezeti végig a szobába érkező 5-6 fős játékoscsapatokat egy szerhasználó életútján, kiemelve a szerhasználat és addikció szempontjából fontos kockázati tényezőket. A játékélményt csoportos diszkusszió követi. A szoba tizenéves diákokat ingyenesen fogad preventációs céllal.

A kutatás célja, hogy a szabadulószoa hatékonyságát a játék kipróbálása előtti (T0) és közvetlenül a játékot követő (T1) adatgyűjtés segítségével vizsgálja annak fényében, hogy a résztvevők a játékélmény hatására tapasztalnak-e változást a pszichoaktív szerekkel kapcsolatos tudás, az észlelt énhatékonyság, állapotssorongás és a legtöbbször használt pszichoaktív szerrel kapcsolatos sóvárgás tekintetében. A vizsgálati csoportot (a szobát kipróbálók) a felsorolt változók kapcsán összehasonlítjuk egy tantermi preventációs előadáson résztvevő csoporttal, illetve egy preventációs beavatkozásban nem részesülő kontrollcsoporttal.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Kapitány-Fövény Máté

KONTAKT: Dr. Kapitány-Fövény Máté - kapitany.foveny@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: XIII. Kerületi Preventációs Központ

ALKALMAZOTT PSZICHOLÓGIA TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: DR. BAJI ILDIKÓ főiskolai tanár

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64920, E-MAIL: pszichologia@se-etk.hu

A STRESSZKEZELÉS FELMÉRÉSE A FELSŐOKTATÁSBAN

A fiatalok körében a felsőfokú tanulmányok megkezdésével a beilleszkedés nehézsége, az elvárások növekedése, a kívánt érdemjegyek eléréséhez fűződő teljesítménykényszer, a stresszhatásoknak való kitettség jelentős mértékben növekszik, ami fokozott szorongás, stressz, depresszió, fizikális kimerülés, kiégés képében jelentkezhet.

Globális szinten a hallgatókat érő stresszhatások, illetve azok negatív következményei olyan mértékűvé váltak, hogy a diákokat egyre gyakrabban fenyegeti a kiégés veszélye. A legújabb felmérések szerint az észlelt stressz 21-90%-ban, míg a depresszió, szorongás, kiégés 27-75%-ban van jelen, a hallgatók 5-10%-ánál a suicidum gondolata is felmerül. Az általános kimerülés további egyézségügyi problémákat indukálhat, gyakori az alvás zavar, fejfájás, vérnyomás ingadozás, vagy egyéb pszichoszomatikus tünetek megjelenése.

Kutatásunk célja az egyetemi hallgatók átfogó pszichoszociális és egészségpszichológiai felmérése, a stressztényezők azonosítása, valamint a vizsgahelyzet okozta distressz hatásának vizsgálata a lelki/mentális állapotra és a vizsgaeredményekre. A kutatás további célja a stresszkezelés, az érzelemszabályozás, a megküzdés módozatainak, valamint a mobilizálható erőforrásoknak a feltárása. Olyan pszichoszociális intervenciók kidolgozása és hatásvizsgálata, amelyek hatékonyan segíthetik a hallgatók stresszel való megküzdését, a vizsgázás eredményességét, a lemorzsolódás csökkenését.

Vizsgálatunkba minden szakot reprezentáló minta, mintegy 400 hallgató bevonását tervezzük.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Kovács Zsuzsa

KONTAKT: Dr. Kovács Zsuzsa - kovacszs@se-etk.hu

AZ IDŐSKORI SARCOPENIA RIZIKÓ INTERVENCIÓS LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A HMB-SZUPPLEMENTÁCIÓRA ÉS AZ ELEKTORMÁGNESES TÉR KEZELÉSRE

Az idős emberek (65 év felett) egyre több táplálkozással összefüggő nehézségbe ütköznek. A generalizált izomerő-és izomtömeg-vesztés, más néven a szarkopénia összefüggésbe hozható idős korban a magasabb elesési rizikóval, a csökkent fizikális teljesítőképességgel a hétköznapi aktivitások során, valamint a hospitalizációval és a mortalitással. A legtöbb szarkopénia prevencióval vagy kezeléssel kapcsolatos kutatás komplex táplálkozási és fizikai interakciót igényel. A HMB (béta-hidroxi-béta-metilbutirát) egyik elágazó szénláncú aminosavunk (leucin) metabolitja. A leucin fő külsőleges ételmi forrásai a húsok, a halak, a tejtermékek, a szója, egyéb hüvelyesek és az olajos magvak. A HMB anabolikus, izomerőt és aerob állóképességet növelő hatása miatt hamar elterjedt a sportolók körében, de mára már szinte bizonyossá vált, hogy elsősorban edzetlen embereknél hatásos szupplementációja. Az izomtömeg-vesztés bekövetkezhet fizikai inaktivitás, betegség, életviteli sajátosságok vagy természetes, öregedéssel járó folyamat részeként. A sarcopenia egyik lehetséges oka az idős izomzat táplálékbeviteli stimulációra történő anabolikus rezisztenciája. Salto és mtsai. feltételezik a HMB-szupplementáció kognitív funkciókra gyakorolt pozitív hatását is. Feltételezhető, hogy a felnőttkorban elkezdett HMB-szupplementáció prevenció szereppel bírhat a kognitív funkciók. A HMB-szupplementáció kognitív funkciókra gyakorolt hatásának vizsgálata humán modellekben limitált, noha hatásosságának preconcepcióját erősíti, hogy a HMB a vér-agy gáton átjut. A Sansa elektromágneses tér kezelés mint terápiás módszer pozitív eredményeket mutat plasztikai sebészet terén, mind ödéma és fájdalomcsökkentő kezelés, krónikus sebek gyógyulásában, deréktáji fájdalmak és térdzületi kopási fájdalmak csökkentésében, valamint csonttörések gyógyulásában. Kutatásunk során önkitöltős kérdőíveket, Sansa elektromágneses kezelést, HMB-szupplementációt és mozgásszervi, dietetikai felméréseket alkalmazunk.

Tekintettel a Covid helyzetre, a kutatás jelenleg szünetel.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Nyakas Csaba, Dr. Baji Ildikó

KONTAKTOK: Dr. Baji Ildikó - pszichologia@se-etk.hu

Dr. Nyakas Csaba - nyakas.csaba@tf.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Testnevelési Egyetem Molekuláris Edzésélettani Kutató Központ

Az anorexia nervosa (AN) jelenleg a legmagasabb halálozási rátával rendelkező pszichiátriai kórkép, melynek vezető tünete a testképzavar. A testkép zavarának terápiás korrekciója nehéz, sokszor el is marad, így a visszaesés az evészavarok esetében jelentős. Maga a testképzavar ugyanakkor rendszerint megelőzi a problémás evési magatartások kialakulását, így felismerése, diagnosztikája kiemelt fontosságú. A helyzetet nehezíti, hogy a média egyre inkább erősödő hatása mellett az evés- és testképzavarok kialakulásának kezdete egyre korábbra tehető.

A testképzavar diagnosztikájára számos eszköz áll rendelkezésre, ezek azonban többnyire kérdőíves módszerek. Az információs technológia fejlődésével megjelentek a számítógép-alapú eljárások, melyek képesek a testkép attitűd és perceptuális komponensét is vizsgálni, ezek azonban még nem terjedtek el igazán. Ezen módszerek előnye, hogy immerzívek, részletgazdagak és a használatukhoz szükséges eszköz már minden irodában vagy oktatási intézményben elérhető.

A kutatásom egyik célja, hogy olyan számítógépes testképvizsgáló eszközöket validáljak, melyek később gyakorló szakembereknek nyújthat diagnosztikai vagy utánkövetési lehetőséget. Jelenleg több olyan 3D-s grafikai modellező szoftver is van a piacon, melyek kiválóan alkalmasak a testkép vizsgálatára, ugyanakkor ezeket nem használják széles körben erre a célra. Kutatásomban egy részről a DAZ 3D Studio program bemérését végzem, hogy statisztikailag is alátámaszthatóan, megbízható és érvényes mérőeszközként kerüljön be a klinikusok diagnosztikai eszköztárába. Ezen felül szeretném kiaknázni a részletgazdagság nyújtotta lehetőségeket, miszerint a testkép vélhetően nem egy olyan egységes fogalom, mint azt korábban gondoltuk – és itt nem a perceptuális és attitűdkomponensekre gondolok –, hiszen az egyszerre jelen lévő eltérő testideálok és társadalmi üzenetek hatására a test különböző részei különböző jelentéssel is bírnak, és ezek faktorstruktúrájának felderítése hozzájárulhat az evés- és testképzavarban szenvedők ellátásának fejlesztéséhez.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Leindler Milán

KONTAKT: Leindler Milán - leindlermilan@gmail.com

MORFOLÓGIAI ÉS FIZIOLÓGIAI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: **DR. DÖRNYEI GABRIELLA** főiskolai tanár, dékán

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64940, E-MAIL: morfologia@se-etk.hu

A KORAI FEJLŐDÉSI IDŐSZAK MOZGÁSZAVARAINAK LEHETSÉGES TERÁPIÁJA EGÉSZTEST VIBRÁCIÓS KEZELÉSSEL

A téma alapkutatási szinten érinti a hiperkinetikus zavar vizsgálatát és lehetséges terápiáját. A laboratóriumban folyó korábbi kísérletes munkák során a hiperkinetikus- és figyelemzavar (ADHD) tanulmányozására állatkísérletes modellt dolgoztunk ki. A modell segítségével behatóan tanulmányozható a kísérleti állatok fiziológiája különös tekintettel az agyműködésre, amelyek humán vonatkozásban elérhetetlenek, vagy nehezen megvalósíthatók. A rendellenesség alapvető tüneteit mutatjuk ki a kísérleti állatokon (Wistar patkányok): hiperaktivitás, figyelemzavar, impulzivitás, és az ezzel járó kognitív és szociális zavart. Az állatokat a fejlődés különböző időszakában egésztest vibrációs (WBV) kezelésben részesítjük, és az említett tünetek javulását teszteljük. Ezt követően a kezelés pozitív hatásait 7-12 éves ADHD diagnózissal rendelkező gyerekeken vizsgáljuk. A továbbiakban a vibrációs kezelést cerebrális parézisben illetve izomdisztrófiában szenvedő gyerekeken is alkalmazzuk. Távlati célunk egy egyszerű, beavatkozás-mentes kezelés előnyeinek kimutatása, és az említett mozgászavarok tüneteinek javítása.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Felszeghy Klára (Testnevelési Egyetem)

KONTAKT: Dr. Hruska Anett - hruskaa@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Testnevelési Egyetem

ENDOKANNABINOID JELÁTVITEL HATÁSA AZ ÉRFAL FUNKCIONÁLIS MŰKÖDÉSÉRE ÉS REMODELING FOLYAMATAIRA

Ismert tény, hogy a szervezetünkben termelődő kannabinoidok (endokannabinoidok) szerepet játszanak az élettani működésekben. Ismert továbbá a kannabinoid származékok élvezeti szerként történő fogyasztása, amely szív- és érrendszeri, valamint hormonális zavarokat okozhat. Az endokannabinoidok hatása az agyban és a periférián főként a CB1 kannabinoid receptorokon (CB1R) keresztül érvényesül. Korábbi kutatásaink igazolják, hogy CB1 receptorok jelenléte funkcionálisan befolyásolja egyes érterületek működését.

Vizsgálataink egyik célja annak felderítése, hogy milyen szerepet játszik az endokannabinoid rendszer és a CB1 kannabinoid receptorok jelátviteli működése az erek funkcionális és egyes kórállapotok által indukált (pl. hipertónia, hormonális, metabolikus változások) ératépülési (remodeling) folyamataiban.

Kutatásainkat a Semmelweis Egyetem Élettani Intézet Molekuláris Élettani Laboratóriumában végezzük. Patkányokon és génmódosított (CB1R hiányos) egereken vérnyomásmérést, valamint érfal funkcionális méréseket miográfiás berendezésen végzünk. Az erek átépülési folyamatait szövettani festési módszerekkel vizsgáljuk.

Kutatásaink jelentőségét adja az a tény, hogy az endokannabinoid rendszer és a kannabinoid jelátviteli mechanizmusokat célzó kutatások az élettani folyamatok pontosabb megismerésén túl potenciális terápiás jelentőséggel is bírnak.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Szekeres Mária, Dr. Kiss Judit (Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar)

KONTAKT: Dr. Szekeres Mária - szekeres.maria@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézet

METABOLIKUS ÉS HORMONÁLIS VÁLTOZÁSOK HATÁSAI AZ ÉRRENDSZER ALKALMAZKODÁSI FOLYAMATOKRA ÉS AZ ÉRÁTÉPÜLÉSRE

A menopauza tünetegyüttes a fogamzóképes kor utáni nőket érinti, amely sok esetben kellemetlen tünetekkel jár, pl. fáradékonyság, hőhullámok, ösztrogénszint-csökkenés. Ez az állapot jelentősen növeli a kardiovaszkuláris rizikót. A policisztás petefészek szindróma (PCOS) a nők 5-8%-át érinti, mely a meddőségen túl az utóbbi időben előtérbe került, mint a metabolikus szindróma egyik, fogamzóképes korú nőkben megjelenő formája. Az inzulinrezisztencia és az androgén hormonok túlsúlya gyakori és korai elváltozás PCOS-ban. Így felmerül a kérdés, hogyan befolyásolják a szív-érrendszeri kockázatot és az anyagcsere paramétereiket. Kutatási eredményeink hasznosulhatnak annak előrejelzésében, hogy hamarabb és pontosabban felismerjük az androgéntúlsúly, ösztrogén hiány (menopauza) és policisztás petefészek szindróma okozta korai károsodások megjelenési helyét, formáját és a lehetséges beavatkozási pontokat, valamint új megelőzési és terápiás beavatkozásokat találjunk ezen tünetek enyhítésére.

A kutatás célja egyes metabolikus és hormonális (pl. diabetesz, hipertónia, menopauza, policisztás ovárium szindróma) kórképekben látható hemodinamikai és érrendszeri elváltozások patomechanizmusainak megismerése. A kutatások során célunk ezen kórállapotokban a hormonreceptor-függő jelátviteli mechanizmusok megváltozásának vizsgálata és ezen hatások szerepének felderítése a fenti kórállapotok kialakulásában és előrehaladásában. Célunk továbbá annak farmakológiai előrejelzése, hogy mely jelátviteli folyamat módosításával enyhíthetők az adott metabolikus és hormonális elváltozás során kialakuló kóros érrendszeri alkalmazkodási folyamatok és az erek hosszútávú átépülési folyamatai.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Várbíró Szabolcs (Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar)

KONTAKT: Dr. Dörnyei Gabriella - dornyieig@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar

Hatékony preventív intézkedések nélkül az időskori elesések a gyakoriságuk és komoly következményeik miatt súlyos népegészségügyi problémát fognak jelenteni. Az időskori elesés több rizikófaktor interakciójának következménye, melyek közül több (pl. az egyensúlyzavar, az alsó végtagizmok gyengesége, a járásproblémák) rendszeres fizikai aktivitással befolyásolható. Geriátriai kutatások bizonyították, hogy az időskori funkcionális képességek megtarthatók, az elesések megelőzhetők különféle mozgásprogramokkal.

Kontrollált kutatásokkal azt vizsgáljuk, vajon a különböző mozgás- és egyéb prevenciós programok a magyar otthonélő idősök körében is megvalósítható programok-e. Továbbá vizsgáljuk ezeknek a programoknak az egyensúlyra, a funkcionális mobilitásra, a járás kinematikai változóra, az alsó végtagi izomerőre, valamint az állóképességre kifejtett rövid és hosszútávú hatásait. Vizsgáljuk még az időskori funkcionális képességeket befolyásoló tényezőket is. A kimeneti változókat (statikus és dinamikus egyensúly, a járás kinematikai paraméterei, funkcionális mobilitás, alsó végtagi izomerő, aerob állóképesség) standard klinikai tesztekkel és biomechanikai mozgáselemzéssel mérjük. A változásokat és az összefüggéseket az adatok minőségétől függő statisztikai tesztekkel (paraméteres vagy nem paraméteres próbákkal) értékeljük.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Kovács Éva

KONTAKT: Dr. Kovács Éva - kovacse@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Fővárosi Önkormányzat Pesti úti Idősök Otthona és Regionális Módszertani Osztály

A VÉNÁS VARIKOZITÁS EGY LEHETSÉGES MODELLJE PATKÁNYBAN

A vénás betegségek gyakorisága meghaladja az 50%-t a hazai lakosság körében. A betegség kezelése és a következményes táppénz, tartós munkaképtelenség, korai nyugdíjazás statisztikai adatok alapján Nyugat-Európában a teljes egészségügyi költségvetés 1-2%-t teszi ki. Fentiek alapján fontos, hogy pontosan megismerjük a betegség kialakulásához vezető mechanizmusokat, mert csak így tudunk preventív módszereket és korszerű terápiákat alkalmazni, ami megelőzheti, illetve mérsékelheti a varikozitás súlyosabb formáinak kialakulását és elkerülhető lesz az ebből adódó munkaképtelenség.

A varikozitás pathomechanizmusának feltérképezéséhez fontos ismernünk, hogy a nyomás- és áramlás milyen biomechanikai változásokat okoz a vénák falában és hogyan hat a véna kollaterális érhálózatára. Állatkísérletes modellt dolgoztunk ki, melyben a patkány v. saphena egy szakaszát részlegesen leszorítottuk (4 hét; nyomás nő, áramlás csökken). A v. saphena környezetében jelentős angiogenezis és varikozitás-szerű tágulatok alakultak ki. A leszorítási idő növelésével (8-12 hét) arányosan bővült a kollaterális hálózat nagysága. A leszorítást tartós gravitációs terheléssel (4 hét, 45°-os fel-fel tilt pozíció csőketrecben) is kombináltuk. A két beavatkozást párhuzamosan alkalmazva már 4 hét után tortuózus lefutású érszakaszok alakulnak ki (varikozitás jelei) és terjedelmesebb kollaterális értömeg fejlődött ki, mint gravitációs terhelés nélkül. A továbbiakban az angiogenezis mértékét immunohisztokémiai markerekkel szeretnénk vizsgálni (pl. KI-67 (sejtproliferációs aktivitás), CD 68 (makrofág aktivitás, szöveti átépülés), SMA (smooth muscle actin, ér-újdonképződés) rezorcin fuchsin festés (elasztikus rostok)).

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Nádasy György (Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar)

KONTAKT: Dr. Dörnyei Gabriella - dornyieig@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar, Állami Egészségügyi Központ, Patológiai Osztály

A FIZIKAI AKTIVITÁS („SPORTOLÁS”) SZEREPE AZ ÖREGEDÉS SORÁN BEKÖVETKEZŐ AGYI VASOMOTOR ÉS KOGNITÍV FUNKCIÓK CSÖKKENTÉSÉNEK MEGELŐZÉSÉBEN

Ma már jól tudott, hogy az öregedéssel a mentális/kognitív funkciók csökkennek. Az is kimutatott, hogy fokozott fizikai és szellemi aktivitás jelentősen csökkenti a kognitív öregedést. Ennek hátterében a kardiovaszkuláris rendszer jobb működése áll, különösen a cerebrovaszkuláris keringés és annak (auto)regulációja. Ma már felismert az ú.n. vasculáris dementia jelensége, azaz az agyi erek kóros működéséből eredő szellemi hanyatlás (pl. feledékenység). Kutatásaink során ezt a gondolatot visszük tovább, vizsgálva a „sportoló” (exercised, EX) idős patkányok agyából izolált artériák vasomotor működését, összehasonlítva a nyugalmi (sedentary, SED) életet folytató idős patkányokéval és e két csoport mentális/kognitív működésével való korrelálása. Ezen kutatás a korábbi, hasonló területen végzett kutatásaink kiterjesztése. A következő specifikus kísérleteket tervezzük:

Állatkísérletek:

1. Az agyi erek vasomotor működésének tanulmányozása, amit korrelálunk az agy idősödésével, az idős patkányok kognitív és pszicho-motoros teljesítményével. Funkcionális (érátmérő változások, ismert hatásmechanizmusú ágensekkel), morfológiai (pl. falvastagság, enzim kimutatás, immuncito- és -hisztokémia segítségével) és biokémiai (Western PCR) paraméterek mérünk. Központban az endotheliális (NO, PGs), simaizom (kontraktilitás) és „neurocoupling” faktorok vizsgálata áll, mint pl. a BDNF szabályozása alatt álló szinaptogenezis és -funkciók mérése, PACAP, szerotonin, stb., melyek meghatározóak a tanulási és a szenzomotoros folyamatok szabályozásában. Későbbiekben a korfüggő változásokat is tervezzük. A tanulmányozott életkorok: 3, 12, 24 és 30-32 hónap.

2. Feltételezzük, hogy a következő „beavatkozások”, „behatások” - melyek a klinikai gyakorlatban használhatók - pozitív irányban javítják mind az agyi erek vasomotor működését, mind a patkányok mentális funkcióit. A behatások két fajtáját vizsgáljuk, melyeknek klinikai jelentősége van (pl. egyes idős embereket nehéz „sportoltatni”): az aktív és a passzív testedzési típusokat.

Aktív:

- a) patkány futópad: krónikus mérsékelt intenzív terápia (mely megfelel a humán időskori követelményeknek)
- b) rotarod: krónikus – test-egyensúlyozó képesség javítása és ennek tanulása, fejlődése az edzés előrehaladása során
- c) 'enriched environment' ami a pszichoszociális környezetet javítja
- d) a fentiek kombinációja

Passzív

- a) teljes test, pulzáló elektromágneses tér ingerlés (EMT-ingerlés)
- b) teljes test, vibráció („Whole body vibration”)
- c) akut vagy krónikus, életkorfüggően

Humán vizsgálatok:

Idős emberek alkar és láb vaszkuláris reakcióinak vizsgálata passzív testedzési kezelése alatt, vagy ezekkel történt krónikus kezelése után, Perimed Laser Doppler áramlásmérő segítségével.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Koller Ákos, Dr. Nyakas Csaba

KONTAKT: Dr. Nyakas Csaba – nyakas@se-etk.hu

MECHANIKUS ÉS ELEKTROMÁGNESES KEZELÉSI MÓDSZER ALKALMAZÁSA ÉS HATÁSELEMZÉSE A GYERMEKKORI CEREBRÁLIS PARESIS (CP) VONATKOZÁSÁBAN

A cerebrális parézis (CP) központi idegrendszeri sérülés, mely magában foglalja az érzékelés-észlelés, percepció, megismerő funkciók érintettségét a motoros területek sérülése mellett, azzal hogy társtünetként előfordulhatnak a kognitív, a kommunikáció és affektív területeket érintő deficitek is. Saját és mások kutatásai alapján előtérbe került az a szemlélet, hogy a mozgás és az agyi tevékenységek szerveződése (korai fejlődése is) szoros összefüggésben áll egymással, így ígéretes a mozgásfejlesztés kiegészítése modern eszközös kezelésekkal, melyben a bionika és a bioelektronika jelentős helyet kap.

A vizsgálat célja felmérni az eszközök lehetséges hatásait a spasztikus kórképhez társuló tünetek enyhítésében, így a kontraktúrák oldásában, a spazmus lazításában, az egyensúly, mozgáskoordináció javításában, valamint a kognitív érzékelés-észlelés területén: figyelem, reakcióidő fejlődésében. Előbbi oka, hogy a tanulási folyamat zavaraként tekintünk a központi idegrendszeri sérülésre (CP), amely állapot nem gyógyítható, s amelyre pedagógiai megközelítésű válaszokat adunk. Feltételezéseink szerint mindkét kezelés alkalmazásával számos pozitív megfigyelés várható, azonban kutatásunk fókuszosa annak vizsgálata, hogy melyik kezelés jár hatékony eredménnyel, valamint annak összevetése, hogy a két kezelés közül melyik bizonyul eredményesebbnek.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Nyakas Csaba, Dr. Túri Ibolya, Dr. Bretz Károly

KONTAKT: Dr. Nyakas Csaba – nyakas.csaba@tf.hu,
Matiscsák Attila - matiscsak.attila@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Pető András Kar

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: **DR. FEITH HELGA JUDIT** habilitált főiskolai tanár

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64910, E-MAIL: tarstud@se-etk.hu

ÁPOLÓK SZOCIOÖKONÓMIAI STÁTUSZA

Kutatásunk célja, hogy komplex képet alkossunk a magyarországi ápolók szocioökonómiai helyzetéről, annak háttéréről, okairól és várható következményeiről. Terveink szerint valós és standardizált összehasonlítást végzünk más referencia-csoportokkal, illetve más országok ápolói közösségének státusával. A szociális helyzet minden egyes dimenzióját és komponensét megvizsgáljuk, mert feltételezzük, hogy hasonlóan más társadalmi rétegekhez, az egyes státusjegyek konzisztensek egymással, miközben a státus-inkonzisztencia is megjelenik körükben. Az ápolók szocioökonómiai státusa nem egyszerűsíthető le a jövedelmi szint kérdésére. Ellenkezőleg, kutatásunkban mindösszesen 21 dimenzióban vizsgáljuk azt. A szociális helyzet szubjektív és objektív indikátorai egyaránt tárgyát képezik a kutatásnak, illetve ezek kauzalitása, interdependenciája és generatív összefüggései is célját képezik kutatásunknak.

A kutatás komplexitása, a vállalt témakör szerteágazósága differenciált vizsgálati módszereket igényel az önkitöltős, anonim kérdőívektől a fókuszcsoport-vizsgálatokig.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Vingender István

KONTAKT: Dr. Vingender István - vingenderi@se-etk.hu

AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓK GONDOLKODÁSÁNAK, TEVÉKENYSÉGÉNEK ÉS KOMPETENCIÁINAK SZOCIOKULTURÁLIS MINTÁZATAI SPECIÁLIS ÉLETHELYZETBEN LÉVŐ BETEGEK EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSÁBAN

Az egészségügyi szakemberek szakmai tevékenységük során egyre gyakrabban szembesülnek azzal, hogy a betegek, az ellátottak a kliensek valamilyen szempontból speciális élethelyzetben vannak. Olyanban, amely vagy hozzájárult betegségük, páciensi státusuk kialakulásához, vagy csupán kísérője ezen helyzetüknek. A speciális élethelyzetek köre a posztmodernizáció során egyre növekszik. Egyrészt a társadalmi élet differenciációja és divergenciája miatt, másrészt a posztmodern gondolkodás egyre számosabb olyan pozíciót azonosít és nevesít, amelyek ilyen nominációt tesznek lehetővé és szükségessé.

Az egészségügyi szakdolgozók társadalmi, szociodemográfiai és szociokulturális beágyazottsága, munkájuk, szakmájuk sajátosan tradicionális éthosza és normatív környezete, illetve társadalmi felelősségvállalásuk kiemelt hangsúlya felveti annak kérdését, hogy milyen prediszpozíciókkal rendelkeznek ezen élethelyzetekkel való találkozáshoz, milyen kognitív és cselekvő stratégiákat dolgoznak ki ezen szempontok beépítéséhez munkájuk rendjébe és szakértelmük struktúráiba, illetve hogyan konstruálják meg életvilágukat ebben az egyre jelentősebb váló ellátási szegmensben.

A kutatás szerteágazó tematikus felépítése és multidiszciplináris érdeklődése miatt sokféle kutatási módszer alkalmazását teszi szükségessé. A kérdőíves survey jellegű vizsgálatoktól a fókuszcsoport vizsgálatokon keresztül az egészségügyi dokumentumok tartalomelemzéséig bezárólag változó eszközök és módszerek felhasználása szükséges.

A kutatás eredményei felhasználhatók lesznek az egészségügyi szakemberek közösségi és szakmai támogatásának fejlesztésében, képzésük modernizációjában, és munkájuk hatékonyságának növelésében.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Vingender István

KONTAKT: Dr. Vingender István - vingenderi@se-etk.hu

Az ápolói rekrutáció, az ápolói humán erőforrás kérdése nem csupán mennyiségi, hanem minőségi problematika is. Nem csak az a rendkívül aktuális kérdés, hogy az egészségügyi ellátórendszer honnan rekrutálja a szükséges mennyiségű szakdolgozói utánpótlást, hanem az is, hogy ez az echelon milyen kvalitatív indikátorokkal rendelkezik abban a segítő szerepkörben, amelybe a szakmát sorolják.

Az ápolói tudás, beleértve az általános műveltséget, a szakmai ismereteket, valamint nem utolsósorban a tudás megszerzéséhez kapcsolódó viszonyokat (összefoglalóan Bourdieu nyomán a habitus) egy rendkívül összetett, sokdimenziós, az ok-okozati viszonyokat sokoldalúan meghatározó faktor. A kutatás feltárja az ápolói habitus eredetét, kialakulásának mintázatait, strukturális és funkcionális természetét, alkalmazhatóságát, a végzett munka szempontjából tanúsított elismertségét, és nem különben a konvertálhatóságát más tőketípusok irányában.

A kutatásban megvizsgáljuk Bourdieu mezőelmélete szerint azt a szociokulturális kontextust, amely ezt a habitust kezeli, értelmezi és értékeli, vagyis azt a hálózati társadalmat, amely meghatározza a vizsgált habitus keletkezését és fejlődését.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Vingender István

KONTAKT: Dr. Vingender István - vingenderi@se-etk.hu

A ROMÁK ÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓRENDSZER KAPCSOLATA INTERDISZCIPLINÁRIS MEGKÖZELÍTÉSBEN

A kutatás célja a roma származású nők és az egészségügyi ellátórendszer kapcsolatát meghatározó tényezők azonosítása a szociológiai és jogi dimenzió együttes alkalmazásával. A kvalitatív kutatás során fókuszcsoportos vizsgálatot végzünk szülésznők és védőnők körében a cigány kismamák gyermekvállalásával, várandósgondozásával, gyermekszülésével és csecsemőgondozásával kapcsolatban.

Céljaink:

- a romák és az egészségügyi ellátórendszer kapcsolatát alakító konfliktusok és szereplők azonosítása;
- a roma és nem roma páciensek közötti különbségek megismerése a szociodemográfiai jellemzők, az egészségmagatartás, az egészségtudatosság és a kulturális háttér vonatkozásában;
- az egyes cigány csoportok közötti különbségek feltárása; valamint
- a többségi társadalom romákhoz való viszonyulásának leírása az intézmény, az egészségügyi dolgozók, illetve a nem roma páciensek szintjén.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Feith Helga Judit, Dr. Lukács J. Ágnes

KONTAKT: Dr. Lukács J. Ágnes - lukacs.agnes@se-etk.hu

PERINATÁLIS CENTRUMOKBAN DOLGOZÓ ORVOSOK ÉS EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓK SZAKMAI FELADATAIHOZ KÖTŐDŐ ETIKAI ÉS JOGI KÉRDÉSEK VIZSGÁLATA AZ ÉLET ELEJÉHEZ ÉS VÉGÉHEZ KAPCSOLÓDÓ DILEMMÁK ÉRTÉKELÉSE SZEMPONTJÁBÓL

A kutatás átfogó célja olyan hiánypótló vizsgálat lebonyolítása, amely képet alkot a perinatális centrumokban (PIC) dolgozó egészségügyi szakdolgozók és orvosok szakmai, szociális szerepeinek, identitásának alakulásáról, valamint az ezen szakembereket érintő egyéni, szociális, pszichés, szakmai és kommunikációs kihívásokkal való megküzdés módjairól és korlátairól. A kutatás során arra törekszünk, hogy megmutassuk az eltérő morális és jogi horizontok okozta konfliktusok természetét és a gyógyító gyakorlatra is kiterjedő hatását. Ily módon kívánunk hozzájárulni a perinatális centrumokban elérhető magasan fejlett szakmai erőforrások hatékonyabb felhasználásához, az érintett szereplők eredményesebb együttműködéséhez.

A gyógyítás és az ápolás bizonyítottan komoly fizikai és pszichés terheket ró az egészségügyi dolgozókra, s ez fokozottan igaz a PIC-en dolgozó orvosokra és egészségügyi szakdolgozókra, hiszen az élet, egyébként örömteli kezdetéhez súlyos állapotok, esetlegesen ebből keletkező szövődmények, jogi bizonytalanságok, szülői aggodalmak, stb. kapcsolódnak. Kutatásunk eredményeit az egészségügyi dolgozó – szülő; valamint az egészségügyi dolgozók egymás közötti hatékonyabb kommunikációjához, eredményesebb együttműködéséhez szeretnénk felhasználni. Tervezünk multidiszciplináris szakmaspecifikus továbbképzéseket az érintett egészségügyi dolgozók részére, valamint a megszerzett kutatási tapasztalatainkat, az esetleges megoldási javaslatokkal szeretnénk beépíteni az orvos- és egészségügyi alapképzések tananyagába.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Feith Helga Judit, Dr. Gradwohl Edina

KONTAKT: Dr. Feith Helga Judit - feith@se-etk.hu

A HAZAI EGÉSZSÉGNEVELÉS KORSZERŰ PEDAGÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSE A KORTÁRS-OKTATÁS SEGÍTSÉGÉVEL; TANULJ-TANÍTS-DTUDD (TANTUDSZ)

Sikeres akadémiai pályázatunk elsődleges célja növelni a fiatalok egészségtudatos magatartását, az iskolai egészségnevelési programok hatékonyságát egy új pedagógiai szakmódszertani eljárás (Tanulj, Tanítsd, Tudd!) részletes kidolgozásával és hazai bevezetésével. Mindezt tudományos alapokra helyezve (tényekre alapuló oktatás) és nemzetközi kontextusba ágyazva kívánjuk megvalósítani. Pedagógiai koncepciónk lényege az idősebb diák korosztályok többlépcsős, szakmailag kontrollált bevonása a náluk fiatalabbak egészségnevelésébe.

A korszerű és innovatív egészségnevelés egy rendkívül komplex pedagógiai feladat, számos tudományterületet (biológia, egészségpedagógia, pszichológia, egészségpszichológia, informatika stb.) foglal magában, ezért nem szűkíthető le pusztán a természet- vagy a társadalomtudományok világára. Ezért pályázatunk céljai multidiszciplináris jellegűek, tagjai és szakértői számos tudományterületet és hivatást fognak át, a közös kapcsolódási pontot mindenütt a gyermekek, fiatalok egészségnevelése jelenti.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Falus András

KONTAKT: Dr. Feith Helga Judit - feith@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNYEK: Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar, Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kara, Eduvital Nonprofit Társaság

AZ INTERKULTURALITÁS FILOZÓFIAI HERMENEUTIKAI OLVASATA ÉS EGÉSZSÉGÜGYI VONATKOZÁSAI

A kutatás célja megvizsgálni, hogy a Hans-Georg Gadamer és a Paul Ricoeur fémjelezte filozófiai hermeneutika koncepcionális kerete milyen lehetőségeket kínál az interkulturalitásról folyó diskurzus továbbgondolásához. Ezen túlmenően azokat a lehetőségeket kívánja felvázolni, amelyek e vizsgálat eredményeképpen az egészségügyi szcéna számára előállnak. Az egészségügyi ellátásban ismeretes interkulturalitás modellek elemzésével kívánja elősegíteni azon konfliktusok elkerülését és megoldását, amelyek a különböző kulturális identitással rendelkező felek kapcsolatából erednek.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Dobos Attila

KONTAKT: Dr. Dobos Attila - dobosa@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Humán Tudományok
Doktori Iskola Modern filozófia program

AUTIZMUSAL ÉLŐ GYERMEKET NEVELŐ CSALÁDOK TAPASZTALATAI ÉS ÉRTELMEZÉSEI A BEFOGADÁSRÓL A HELYI OKTATÁS KONTEXTUSÁBAN

A fogyatékoság tapasztalatához kapcsolódó társadalmi és szimbolikus határfolyamatokat sajátos megvilágításba helyezi a fogyatékos gyermeket nevelő családok perspektívája. Fogyatékoság és család relációjában a családot definiáló határok is újraértelmeződnek, hiszen a fogyatékosággal élő gyermek gondozása, ellátása olyan sokszereplős kapcsolati hálózatot feltételez, amelyben pedagógusok, egészségügyi és szociális szakemberek, de informális segítők (barátok, szomszédok, barátok) is megjelennek, a család mindennapi működésének aktív szereplőjeként. A fogyatékoság szociális modelljéből kiindulva, a fogyatékoság szituatív többek között abban az értelemben, hogy az érintett személyt körülvevő családtagok is osztoznak a fogyatékoság tapasztalatában: a család a maga egészében éli meg a fogyatékoságot, noha tagjai eltérő látásmódokat, feladatokat, tapasztalatokat, olvasatokat mondhatnak magukénak. A családot körülvevő informális és formális szereplők is változatos módon reagálnak a fogyatékos gyermeket/gyermekeket nevelő családok szükségleteire, más-más módon alkotják meg a saját narratíváikat. A kutatás középpontjában autizmussal élő gyermeket nevelő családok állnak. Vizsgálatunk során arra koncentrálnak, hogy az iskola és a családok között kialakult interfész milyen jelentőséggel bír a családok befogadással kapcsolatos tapasztalatai szempontjából. Ehhez fontosnak látjuk megismerni a családokat körülvevő helyi társadalom és iskola autizmussal és befogadással/kirekesztéssel kapcsolatos diskurzusait, amelyek a szülők gyermekükkel kapcsolatos oktatási stratégiáit is formálják. Ebből adódóan nem kerülhető el a társadalmi-kulturális-gazdasági kontextus feltárása sem, amely egy-egy jelenséget, így az iskolai hátrányt vagy a fogyatékosággal kapcsolatos interakciós mintákat körülveszi és formálja.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Nagy Éva

KONTAKT: Dr. Nagy Éva - nagyeva@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Humán Tudományok
Doktori Iskola Neveléstudományi Doktori Program

A COVID-19 JÁRVÁNY HATÁSA A HAZAI GYÓGYSZÁLLÓKRA – ÖSSZEHALONLÍTÓ KUTATÁS AZ OROSZORSZÁGI SZANATÓRIUMOKKAL

A kutatás célja megvizsgálni, hogy a COVID-19 járvány miatt kialakult helyzetet hogyan kezelték a hazai és az oroszországi gyógyszállók, alkalmazkodtak-e a kínálatukkal a járvány miatt kialakult helyzethez. A COVID-19 járvány kapcsán egy egészen új kínálati elem jelent meg az egészségturizmusban – a koronavírus megbetegedésen átesettek rehabilitációja a gyógyfürdőkben és a klimatikus gyógyhelyeken. A cél a tudományos kutatásokon alapuló balneológia hagyományainak és a jelenlegi modern technológiáknak a felhasználása a koronavírus-fertőzés utáni rehabilitációs programban. A természetes gyógytényezőket már a mai modern gyógyászati eljárások megjelenése előtt alkalmazták a betegségen átesettek rehabilitációja során, illetve immunrendszerük megerősítése érdekében.

Oroszország - hasonlóan hazánkhoz - gazdag a természetes gyógytényezőkben. Megőrizték, sőt aktívan fejlesztik a szanatóriumokat, ahol orvosi felügyelet mellett nyújtanak gyógyszolgáltatásokat. Sok szempontból tekinthetjük jó gyakorlatnak a szakmai tevékenységüket, az összehasonlító kutatásban ezért esett a választás Oroszországra.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Aranyossiné Dr. Szegedi Andrea

KONTAKT: Aranyossiné Dr. Szegedi Andrea – szegedi.andrea@se-etk.hu

BETEGBIZTONSÁGOS KOMMUNIKÁCIÓ MULTIKULTURÁLIS ÉS TÖBBNYELVŰ EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEKBEN – NAGYOBB EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZEREK ÁTTEKINTÉSE EURÓPÁBAN

Számos kutatás számolt be kommunikációs nehézségekről olyan esetekben, amikor egy külföldi beteg idegen ország egészségügyi szolgáltatását veszi igénybe. Mivel egy ilyen multikulturális és többnyelvű környezetben nagy a kockázata a félreértésnek, félrefordításnak és információvesztésnek, a külföldi betegek nagyobb arányban vannak kitéve nemkívánatos eseményeknek, illetve súlyos egészségvesztésnek. Annak érdekében, hogy mindez elkerülhető legyen, a beteg számára is érthető szóbeli és írásbeli kommunikációra van szükség, melyet legalább intézményi szintű szabályzattal, az egészségügyi dolgozók kulturális és nyelvi kompetenciájának fejlesztésével, valamint egy nyelvhasználati szabályrendszer kidolgozásával lehet elősegíteni.

A kutatás célja, hogy feltárja, az egyes európai egészségügyi rendszerek milyen eszközökkel rendelkeznek a kulturális sokszínűség kezeléséhez és a nyelvi akadályok leküzdéséhez annak érdekében, hogy az intézményeikben kezelt kisebbségek vagy a helyi nyelvet nem beszélő betegek ugyanolyan biztonságos és minőségi ellátást kapjanak, mint a többségi betegpopuláció tagjai.

A KUTATÁS VEZETŐI: Horváth Ágnes, Dr. Pörzse Gábor

KONTAKT: Horváth Ágnes - horvath.agnes@se-etk.hu

ÁPOLÁSTAN TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: **DR. BALOGH ZOLTÁN** főiskolai tanár, klinikai kapcsolatokért felelős dékánhelyettes

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-65929, E-MAIL: apolastan@se-etk.hu

A COVID-19 JÁRVÁNY HATÁSA A SZIMULÁCIÓS OKTATÁSI MÓDSZEREK FEJLŐDÉSÉRE

A szimuláció mint innovatív oktatási módszer egyre népszerűbb az egészségügyi szakemberek képzésének minden területén. Ennek a korszerű oktatási technikának a megismerése és alkalmazása nélkülözhetetlen a jövő egészségügyi szakembereinek képzésében. A COVID-19 pandémia hatására több újszerű, eddig nem használt, szimulációs-alapú oktatási módszer jelent meg alternatívaként.

A kutatás célja, hogy az oktatók, egészségügyi tanárok megismerjék és alkalmazzák a különböző szimuláció - alapú oktatási technikákat. Különösen fontos annak vizsgálata, hogy helyezhetőek el az új szimulációs technikák a különböző szaktantárgyakban, valamint hogyan helyezhető el a szimuláció, mint oktatásmódszertana az egészségügyi tanárok és az ápolási szakemberek képzésében, továbbképzésében.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Balogh Zoltán, Lőrincz Attila

KONTAKT: Lőrincz Attila - lorincza@se-etk.hu

DEMENCIÁVAL ÉLŐ SZEMÉLYEK JÓL-LÉT VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON ÉS SVÉDORSZÁGBAN: KVALITATÍV INTERJÚKUTATÁS A HOZZÁTARTOZÓK PERSPEKTÍVÁJÁBÓL

Bevezetés: A demencia XXI. század idősödő társadalmainak kihívása, különösen nagy problémát okoz az Európai Unióban így Magyarországon és Svédországban is. A demenciával élő ellátott ápolás-gondozása a betegség előrehaladtával leginkább intézményi körülmények között lehetséges. A demens ember ápolásának egyik alappillére a jól-lét megtartása, melyet a betegség tulajdonságából eredően ezeknél a betegeknek nem lehet felmérni. A személyközpontú ápolás és a szimbolikus interakcionális elmélete hangsúlyozza a hozzátartozók attitűdjének középpontba helyezését, mellyel vizsgálható a demenciával rendelkező ember ápolási-gondozási megközelítése és ezen belül a betegek jól-létének megfigyelése is.

Célkitűzés: Svédországban és Magyarországon bentlakásos ápolást-gondozást nyújtó szociális szakosított intézményben élő demenciában szenvedő ellátottak hozzátartozóinak jól-lét észlelés-elemzése. A kutatás etnográfiai jellegű és fenomenográfiai kvalitatív kutatási analízist alkalmaz, melyhez egyedileg szerkesztett félig strukturált mélyinterjúkat használ.

Módszer: Adatgyűjtési eszközként öt-öt interjú készül mindkét országban, az előre kiválasztott gondozott hozzátartozójával egy előre megállapodott helyen. Az interjúkat egy interjú - útmutató segítségével készítjük el, és körülbelül maximum 30-40 percig tartanak. Az interjúkat mindkét országban a vizsgálat készítői rögzítik, és a felvett anyagokat transzkribálják. A magyar szöveget svédre fordítják majd az anyagot egy Excel tábla segítségével a Dalarna Egyetem felhőjén keresztül (kódolt tárolás) megosztják egymással és a fenomenográfiai kutatás adatelemzési módszerével elemzik.

Következtetés: A kutatás reményeink szerint segítséget nyújt a demenciával élő ellátott ápolási-gondozási megközelítéseikhez. Felhívja a figyelmet a demenciával élő emberek méltóságára, valamint az ápolásuk és a jól-létük aspektusainak összefüggéseire. Rávilágít a személyközpontú ápolás fontosságára, a hozzátartozók támogatására. A kutatás bilaterális jellege hangsúlyozza a demencia nemzetközi jellegét és hozzájárulhat a jövőbeni az Európai Unió idősellátásának modernizálásához és költséghatékonyságához, valamint az egyetemi szintű ápolóképzés fejlesztéséhez.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Balogh Zoltán, Ingrid From
KONTAKTOK: Staller Judit - staller.judit@se-etk.hu
Ingrid From PhD - ifr@du.se
Jenny Nilsson - v19jenil@du.se
PARTNERINTÉZMÉNY: Dalarna Egyetem, Svédország

Az Európai Unió 2010-ben szabályozta a tűszúrásos és vágásos sérülések megelőzésének kérdéseit, módszereit, melyet a hazai jogrend 2013-ban adaptált.

A 2006-2018 közötti időszakban négy tényfeltáró kutatást végeztünk egészségügyi szakdolgozók körében a tűszúrások által okozott sérülések hazai helyzetének bemutatására. A korábbi tanulmányok célkitűzése kettős volt: egyrészt feltárni azon tendenciákat, melyek befolyásolják az egészségügyi szakdolgozókat érintő sérüléseket, másrészt pedig felhívni a szakmai és gazdasági döntéshozók figyelmét a témakör fontosságára és aktualitásaira.

A vizsgálat negyedik, 2018-2019 között zajló fázisa első sorban az elmúlt öt esztendőben bekövetkezett változásokat kívánta kutatni. Jelen vizsgálat célja annak feltárása, hogy milyen változások következtek be az ellátás gyakorlatában, a tűszúrásos balesetek előfordulási gyakoriságában, a baleseteket követő jelentések eljárási rendjében és a szakdolgozók attitűdjében, valamint az alkalmazott módszerekben és a felhasznált eszközökben.

A kutatás eredményei alapvetően a szakdolgozók számára évenkénti gyakorisággal megszervezendő, a tűszúrásos és vágásos sérülések, balesetek megelőzését, a követendő elhárító mechanizmusok alkalmazását, valamint a bekövetkezett balesetek utáni teendők és a jó gyakorlat elsajátítását célzó szakmai továbbképzések fejlesztését szolgálja. Ugyanakkor a kutatás eredményeit fel kívánjuk használni a BSc és MSc szintű ápolóképzésben tananyagának fejlesztésében is.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Balogh Zoltán

KONTAKTOK: Dr. Balogh Zoltán - baloghz@se-etk.hu

Sinka Lászlóné Adamik Erika - sinka@emk.sote.hu

PARTNERINTÉZMÉNYEK: Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara, Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar, Egészségügyi Menedzserképző Központ

BIOLUMINESZCENS MONITORING ESZKÖZÖK ALKALMAZHATÓSÁGA AZ ÁPOLÓI GYAKORLATBAN

Az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzése meglehetősen sokrétű feladat. Csak komplex szemléletmóddal, az érintett szakterületek (műszaki, egészségtudományi) bevonásával lehet ezen a téren valódi eredményt elérni.

A korábbi, döntően környezetorientált irányvonallal szemben ma már infekciókontroll tevékenységről beszélünk, amelyben természetesen továbbra is szerepet kapnak a hagyományos módszerek. Az egyes eljárások, protokollok hatékonyságának vizsgálatára jelenleg is leginkább a környezeti vagy személyi mintavételt követő tenyésztés, vagy pusztán szemrevételezés szolgáltatja az alapot. Illetve napjainkra már elfogadottá váltak olyan innovatív megoldások, mint például a Semmelweis Scanner (Hand-in-Scan™), amelyek elsősorban az oktatás, továbbképzés területén nyújtanak lehetőséget, különösen a kézfertőtlenítés protokolljának, mozdulatainak tökéletesítése terén. Ezzel szemben a hatékonyság mérése a gyakorlatban jelenleg is klasszikus mikrobiológiai vizsgáló módszerekkel valósul meg. Ezek ugyan sok információt szolgáltató, nem nélkülözhető eljárások, hátrányuk viszont az, hogy nem kapunk azonnali visszajelzést a vizsgált területről, ebből adódóan pedig a korrekció lehetősége is kitolódik. Kifejezetten a mikrobiológiai módszerek időigénye és költségvonzata miatt jelenthet lépéselőnyt a lumitester eszközös módszer ápolói gyakorlatban történő alkalmazása. A biolumineszcencián alapuló eljárás esetén az adenzin-trifoszfát (ATP) és az adenzin-monofoszfát (AMP) enzimatis bomlása során létrejövő termékeket, a luciferáz és a piruvát-foszfát-dikináz enzimeket detektáljuk.

A multi- és egyúttal interdiszciplináris kutatásaink keretein belül a biolumineszcencia alkalmazási lehetőségeit vizsgáljuk aktív betegellátási környezetben. A vizsgálat során elsősorban az ápolási tevékenységek infekciók szempontjából magas kockázatú elemeire fókuszálunk, ezen belül olyan közegekre és felületekre, amelyek esetében felmerül a biofilm képződés lehetősége, szerepet játszva a kolonizáció vagy fertőzés kialakulásában. A minták elemzése számszerűsített adatokkal végezhető matematikai műveletekkel és jellemezhető intervallumokkal kvantitatív módon kerülnek értelmezésre.

Kutatásunk felhasználási területeként elsősorban az oktatást emeljük ki, kifejezetten hangsúlyozva az ápoló- és a népegészségügyi ellenőr képzés kapcsán megvalósítható közös programot. Az oktatás mindenféleképpen komoly szerepet kell kapjon a biztonságos betegellátás megvalósulása érdekében. A biolumineszcens monitoring eszközök tehát a (kéz)higiénés jó gyakorlat oktatásának hatékonyságában nagymértékben használhatóak lehetnének, több szakirányos projekt keretein belül.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Rajki Veronika, Kádár László Csaba

KONTAKTOK: Dr. Rajki Veronika – rajki.veronika@se-etk.hu
Kádár László Csaba – kadarl@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Közegészségtudományi Tanszék

Amikor a WHO és az Ápolók Nemzetközi Tanácsa a 2020-as évet az ápolók és a szülésznők évének nyilvánította, még egyáltalán nem volt sejthető, hogy a világ figyelme ennyire az egészségügyre és az egészségügyben dolgozóakra irányul. Történt mindez a COVID-19 pandémia miatt. Viszont egy korábbi másik pandémiára, a HIV fertőzésre/AIDS-re és a HIV-vel élők helyzetére az egészségügyi ellátórendszerben irányuló figyelem továbbra is sokkal csekélyebb.

A HIV fertőzés/AIDS témakör az ápolói és a szülésznői hivatások egyik közös kapcsolósági pontja. Mindkét professzió képviselőinek szerepe van/lenne a tájékoztatás nyújtásban a HIV terjedésének és nem terjedésének módjait illetően. Közös lenne a szerepvállalás a HIV prevenció támogatásában, az orvosi titoktartás előmozdításában. Mind az ápolóknak, mind a szülésznőknek közös morális és etikai felelőssége van ezen a téren, a félelem, a stigmatizáció, az izolálódás, a marginalizáció és a diszkrimináció elleni teendőkben. Közös a felelősség az attitűd formálásában is. Továbbá mind az ápolók és mind a szülésznők egyaránt ki vannak téve a HIV fertőzés veszélyének a munkájukból kifolyólag. Éppen ezért kiemelkedő fontossággal bír számukra a posztexpozíciós profilaxis (PEP) és az óvintézkedések figyelemmel kísérése és biztosítása.

Képzésüknek köszönhetően az ápolók és a szülésznők kompetenssé válnak a HIV-fertőzéssel kapcsán adódó problémák ellátásában és tisztában vannak az alkalmazott orvosi kezelésekkal, cART terápiával, a HIV-fertőzött várandós anyák és az újszülöttjeik gondozásának specifikumaival.

A multi-, illetve az interdiszciplináris pedagógia lehetőségeit szem előtt tartva, közös kutatások végzését kívánjuk megvalósítani a témában a két szakirány magyar és külföldi hallgatóinak bevonásával, amelyek eredményeinek felhasználási területeként elsősorban az oktatást emeljük ki, kifejezetten hangsúlyozva az ápoló- és a szülésznőképzésben megvalósítható közös szakmai programokat, valamint a témaspecifikus ismeretek fejlesztését. További célunk egy reliábilis és valid mérőeszköz fejlesztése magyar és angol nyelven.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Rajki Veronika, Lipienné Dr. Krémer Ibolya
KONTAKTOK: Dr. Rajki Veronika – rajki.veronika@se-etk.hu
Lipienné Dr. Krémer Ibolya – lipienne@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikai Ismeretek Tanszék

BETEGBIZTONSÁG A TRANSZFUZIOLÓGIÁBAN - ADALÉKOK A TRANSZFÚZIÓS TERÁPIA ÁPOLÓI, SZAKDOLGOZÓI VONATKOZÁSAIHOZ

Napjainkban a vérbiztonság és a hemovigilancia hazai és nemzetközi szinten változatlanul kiemelten fontos téma az egészségügyben. Ahogy az egészségügyben számos más esetben is, úgy a transfúziós terápia során is felléphetnek olyan nem várt események, amelyek veszélyeztethetik a betegek biztonságát és ezáltal rontják az ellátás minőségét. A vérbiztonság kiterjed a terápia biztonságára, a készítmény biztonságára, tehát a preparatív és a klinikai transfuziológia teljes egészére. A téma jelentőségét a hazai/nemzetközi gyakorlat, valamint a betegbiztonságot érintő, a transfúziós lánc teljes folyamatát lefedő hazai és nemzetközi jogi vonatkozások, irányelvek, stratégiák egyértelműsítik.

A korábbi években országos felmérés készült a hazai ápolók transfuziológiai ismereteire és a vérbiztonságban betöltött szerepére vonatkozóan. A jelen kutatás az ápolók körében végzett felmérés folytatása, amelynek egyik célja a hiánypótlás a transfúziós terápia orvosi/szakedolgozói vonatkozásai kapcsán. A kutatás részeként felmérésre kerül sor orvosok és szakdolgozók körében klinikai transfuziológia témában az egyes intézményekre jellemző helyi szokásokról, az ismeretekről, az attitűdökről, a gyakorlatban előforduló adminisztratív és/vagy technikai hibákról.

A kutatás további célja rávilágítani a transfúziós terápiával kapcsolatos, ismerethiányból fakadó gyakorlati problémákra, annak érdekében, hogy körvonalazódhasson, hogy az egyes képzésekben a transfúziós terápia témakörében milyen mértékben és formában szükségesek a további fejlesztések azon célból, hogy a gyakorlatban ténylegesen mérsékelhetőek legyenek a vétett hibák, tévesztések. Célok között szerepel még egy további reliábilis és valid mérőeszköz fejlesztése magyar és angol nyelven.

A KUTATÁS VEZETŐJE:

Dr. Rajki Veronika

KONTAKT:

Dr. Rajki Veronika – rajki.veronika@se-etk.hu

DIETETIKAI ÉS TÁPLÁLKOZÁSTUDOMÁNYI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: **VERESNÉ DR. BÁLINT MÁRTA** főiskolai tanár

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64820 E-MAIL: dietetika@se-etk.hu

A TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOT ÉS TÁPANYAG-BEVITELI ÉRTÉK MONITOROZÁSA KÜLÖNBÖZŐ ÉLETKOROKBAN, AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS ÉS A TÁPLÁLKOZÁSFÜGGŐ BETEGSÉGEK TÁPLÁLKOZÁSI RIZIKÓ TÉNYEZŐINEK AZONOSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

Világszerte egyre nagyobb figyelmet fordítanak a tápláltsági állapot és a táplálkozásbeli hibák vizsgálatára, amelyek a fogantatástól egészen az idős korig befolyásolják az emberi szervezet fejlődését és az életminőséget. A probléma a fejlődő országokon kívül a fejlett országokban is jelentkezik, ezért itt is középpontba került a táplálkozási szokások és ezzel összefüggésben a tápláltsági állapot tanulmányozása.

A fiatal felnőtt kornak kiemelt szerepe van, mivel ebben az életkorban alakítják ki a fiatalok életre szóló szokásaikat, és életmódjuk később nagyban befolyásolja majd egészségi állapotukat.

A vizsgálatokat a fiatal felnőttek körében tervezzük elvégezni. A vizsgálatba vont személyek: a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karának hallgatói.

A tápláltsági állapot vizsgálatot Body Mass Index meghatározással és bioimpedancia analízis elvén működő InBody 770-es készülékkel; a tápanyag-beviteli értékeket validált 3-napos táplálkozási napló segítségével fogjuk végezni.

A tápanyag-beviteli értékek elemzésére NutriComp tápanyagszámító szoftvert, és az adatok kiértékelésére (leíró statisztika, szignifikancia vizsgálat, összefüggés vizsgálat) SPSS statisztikai / Excel szoftvert alkalmazunk.

Hazánkban eddig elsősorban keresztmetszeti vizsgálatok történtek, jelen vizsgálat újdonságtartalma az, hogy longitudinális vizsgálatról van szó.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Lichthammer Adrienn

KONTAKT: Dr. Lichthammer Adrienn – lichthammera@se-etk.hu

A TÁPSZERKONYHÁK HIGIÉNÉJE, TEVÉKENYSÉGI FOLYAMATAINAK SZERVEZÉSE ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZERE

A kórházak csecsemőket ellátó osztályaihoz kapcsolódóan tápszerkonyhák működnek. Ezek működéséhez, az ott folyó tevékenységekhez nincs útmutató. Mivel a higiéné ezen a területen kiemelt jelentőségű, az intézmény higiénés szabályzatában foglalkozni kell e kérdésekkel mind a tápszerkészítés, mind az anyatejgyűjtés és -kezelés, mind az esetleges hozzátáplálás ételeinek elkészítését figyelembe véve. Vizsgálatunk célja felmérni, hogy az egészségügyi intézmények rendelkeznek-e valamilyen szintű szabályozással ezen tevékenységekre. Az eredmények alapján javaslattevéllel kívánunk élni egy egységes feltételrendszer vonatkozásában, ami a jó higiénés gyakorlatba illeszthető.

Javaslattevél a tápszerkonyha, csecsemőtáplálás, anyatejgyűjtés és kezelés higiénés feltételeinek és gyakorlatának kialakítására.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Csajbókné Dr. Csobod Éva

KONTAKT: Dr. Tátrai-Németh Katalin- dr.tatrai@se-etk.hu

EGÉSZSÉGTUDATOS JÖVŐ – FENNTARTHATÓSÁG A KÖZÉTKEZTETÉSBEN

A közétkeztetés társadalmi, népegészségtani és táplálkozásélettani jelentősége napjainkban a figyelem központjába kerül, s egyre nagyobb elvárás fogalmazódik meg fogyasztói, gazdasági, politikai és társadalmi téren egyaránt. A közétkeztetés felelőssége azonban nem csupán a lakosság egészségi állapotának formálásában, a fogyasztók objektív és szubjektív szükségleteinek kielégítésében van, nem csak gazdasági kérdést jelent, hanem a környezetre gyakorolt hatásának felelőssége is egyre inkább több országban fontos kérdésként merül fel mint a fenntartható fejlődés egyik aspektusa. A fenntarthatóság (sustainable development) olyan fejlődési folyamat (földké, városoké, termelési folyamatoké, társadalmaké stb.), ami „kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket” (Egyesült Nemzetek Szervezetének 1987-es Brundtland-jelentés). Kutatásunk során azt vizsgáljuk, milyen módszerek segíthetik ennek megvalósítását a különböző közétkeztetési egységek esetén.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Csajbókné Dr. Csobod Éva

KONTAKT: Dr. Tátrai-Németh Katalin- dr.tatrai@se-etk.hu

A KÖZÉTKEZTETÉS - MINT A TÁPLÁLKOZÁSI MAGATARTÁSNEVELÉS EGYIK FORMÁJÁNAK - SZEREPE A TÁPLÁLKOZÁSI ATTITŰDÖK KIALAKULÁSÁBAN

A civilizációs betegségek közé sorolható a túlsúlyosság és az elhízás, ami további krónikus, nem-fertőző betegségek potenciális okozója. Ide tartoznak a szív- és érrendszeri betegségek, a rosszindulatú daganatok, valamint a cukorbetegség és szövődményei. A közétkeztetés a különböző korú, nemű és foglalkozású, változó egészségi állapotú népességcsoportok szervezett ételmezési ellátása. Munkám során a táplálkozás szervezett formáját, a közétkeztetést olyan komplex egészségtudományi szemléletben vizsgálom, amely vizsgálatok elemzésével megalapozottan lehet majd alátámasztani a változtatások szükséges irányát. Célom a jelenlegi közétkeztetés feltérképezése, a hibák, hiányosságok kiszűrése, a pozitív jellemzők megtalálása.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Molnár Szilvia

KONTAKT: Dr. Molnár Szilvia - molnar.szilvia@se-etk.hu

A VÁRANDÓS NŐK TÁPLÁLKOZÁSÁNAK ÉS A MAGZATVÉDŐ VITAMINKÉSZÍTMÉNYEK FOGYASZTÁSI GYAKORISÁGÁNAK MEGÍTÉLÉSE A MENTÁLIS EGÉSZSÉGÜK TÜKRÉBEN

A gyermekek első 1000 napi táplálásának nagy szerepe van a későbbi elhízás és számos nem fertőző, krónikus betegség kialakulásában. Ez az 1000 nap a fogantatás pillanatától kezdődik és a kisgyermek 2 éves koráig tart. A megfelelő anyai táplálkozás fontos a magzat egészséges fejlődéséhez, és elengedhetetlen a várandós nők mentális jólléte is. Kutatásunk célja a várandós nők egészségtudatosságának, táplálkozási szokásainak felmérése, magzatvédő vitaminkészítmény és folsav fogyasztási szokásainak feltérképezése, illetve mentális állapotuk elemzése. Továbbá vizsgáljuk a szocio-demográfiai mutatók közötti összefüggéseket is.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Molnár Szilvia

KONTAKT: Dr. Molnár Szilvia - molnar.szilvia@se-etk.hu

AZ INTELLIGENCIASZINTET BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A TÁPLÁLKOZÁSRA

A kutatás célja kideríteni azokat a táplálkozási szokásokat, amelyek befolyással vannak az intelligencia szintjének kialakulására. Összefüggéseket keresni a vitaminok, ásványi anyagok, és nyomelemek bevitele és a meglévő intelligencia szint között. A korábbi szakirodalmakban leírt táplálkozási magatartásformák, mint a vegetarizmus, valamint a hosszan szoptatott gyermekek magasabb hosszú szénláncú többszörösen telítetlen zsírsav bevitele illetve a vasbevitel hogyan hat a magyar lakosság intelligencia szintjének alakulására.

Módszer: A vizsgált alanyok táplálkozási szokásainak felmérésére kérdőívvel, illetve táplálkozási naplózással kerül sor. A módszerek között szerepel még a korábbi publikációkból rewirew illetve metaanalízis típusú tanulmányok készítése.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Mák Erzsébet,

KONTAKT: Dr. Mák Erzsébet - make@se-etk.hu

KÜLÖNBÖZŐ ÉLELMI ROSTOK SZEREPE A POLICISZTÁS OVÁRIUM SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ NŐK KÖRÉBEN

A kutatás során elsődleges cél, hogy összefoglalni a PCOS étrendi kezelésével kapcsolatos, táplálkozási szempontból is alkalmazható következtetéseket, különös tekintettel az egyes élelmi rostok szerepére. A közvetlen gyakorlat, hogy a betegek legalább 50%-a normál vércukor-görbét kapjon, egy bizonyos típusú rostban gazdag táplálék fogyasztásával.

A vizsgált alanyok táplálkozási szokásainak felmérésére kérdőívvel, illetve táplálkozási naplózással kerül sor. A módszerek között szerepel még a korábbi publikációkból rewirew illetve metaanalízis típusú tanulmányok készítése.

A KUTATÁS VEZETŐI: Hermánné Dr. Juhász Réka, Dr. Mák Erzsébet

KONTAKT: Hermánné Dr. Juhász Réka – juhasz.reka28@gmail.com

VEGÁN ÉS HAGYOMÁNYOS ÉTRENDET KÖVETŐ CSOPORTOK TÁPLÁLKOZÁSÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA AZ IDÉNYSZERŰSÉG FÜGGVÉNYÉBEN

A növényi alapú étrendek jelenlegi óriási népszerűsége több okra vezethető vissza, legtöbben etikai, ökológiai, spirituális, valamint egészségügyi indíttatásból döntenek e mellett. Céлом volt egy hazai vegán és hagyományos táplálkozást folytató mintát összehasonlítani tápanyagbevitel, és idényszerűség szempontjából, mivel ilyen vizsgálatok még nem történtek hazánkban. Céлом továbbá az ökológiai lábnyom vizsgálata a szezonális figyelembevételével.

A kutatás elvégzéséhez előzetesen etikai engedélyt kértem (SE RKEB 275/220). A két csoport (n=15/15 fő) táplálkozását egy éven keresztül, három napos táplálkozási naplóval évszakonként monitorozzuk. naplókat NutriComp szoftverrel elemeztem. A tápanyagszükséglet alapjainak a World Health Organization és European Food Safety Authority ajánlásait fogadtam el.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Mák Erzsébet

KONTAKT: Dr. Mák Erzsébet - make@se-etk.hu

DIABETESSES BETEGEK DIETOTERÁPIÁJÁNAK TÁMOGATÁSA MOBIL APPLIKÁCIÓS PROGRAM HASZNÁLATÁVAL

A Nemzetközi Diabetes Szövetség (International Diabetes Federation) adatai szerint a világon 387 millió ember él cukorbetegséggel, a diabetes prevalenciája 8,3%. A hazai népesség körében a cukorbetegség előfordulása 7,5%. A kutatás tárgya és célja egy mobil applikációs rendszer dietetikai fejlesztésének támogatása, aminek használatával a diabetes progressziója lassítható, a betegség szövődésményei mérsékelhetők. Hipotézisünk szerint a mobil applikációs rendszerek individualizált betegdukációs és motiváló értékelési rendszereken, továbbá a vércukor-prognózis lehetőségén keresztül támogatják a megfelelő életmód elsajátítását.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Mák Erzsébet

KONTAKT: Dr. Mák Erzsébet - make@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Pannon Egyetem, Egészségügyi Kutató- Fejlesztő Központ

TÖNKÖLYBÚZA ÉS AZ ALACSONY FODMAP DIÉTA HATÁSAINAK VIZSGÁLATA IRRITÁBILIS BÉL SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ, VALAMINT REMISSZIÓBAN LÉVŐ GYULLADÁSOS BÉLBETEGEK KÖRÉBEN

Az irritábilis bél szindróma (IBS) a gasztrointesztinális rendszert érintő funkcionális megbetegedés. A világon a lakosság 10-15%-át érinti, a gasztroenterológiai járóbeteg szakrendeléseken pedig az összes megjelenés körülbelül 25%-át adja. Az alacsony FODMAP (low-FODMAP, alacsony fermentálható oligoszacharid-, diszacharid-, monoszacharid- és polyoltartalmú) diéta igazoltan enyhíti az IBS-ben szenvedő betegek panaszait, valamint az IBD betegségekre specifikus pontrendszerek értékeiben is javulás volt kimutatható a diéta hatására. A kutatás célja, hogy klinikai adatokkal alátámasztva megvizsgálja a kovászoltási eljárással készülő tönkölybúzás, valamint a hagyományos eljárással készülő gluténmentes kenyerek életminőségre kifejtett hatásait, különös tekintettel a hasi diszkomfortra és puffadásos panaszokra.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Mák Erzsébet, Dr. Ihász Ferenc (Nyugat-Magyarországi Egyetem)

KONTAKT: Dr. Mák Erzsébet - make@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Gabonakutató Nonprofit Kft., Nyugat-Magyarországi Egyetem

IDŐSEK TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOTÁNAK ÉS TÁPANYAG-BEVITELI ÉRTÉKEINEK MONITOROZÁSA; IDŐSOKTATÁS A TÁPLÁLKOZÁSI ATTITÚD BEFOLYÁSOLÁSÁÉRT

Világszerte egyre nagyobb figyelmet szentelnek a tápláltsági állapot és a táplálkozásbeli hibák vizsgálatára, amelyek a fogantatástól egészen az idős korig befolyásolják az emberi szervezet fejlődését és az életminőséget. A probléma a fejlődő országokon kívül a fejlett országokban is jelentkezik. Ezért itt is középpontba került a táplálkozási szokások és ezzel összefüggésben a tápláltsági állapot tanulmányozása. A vizsgálatokat idősek körében tervezzük elvégezni. A tápláltsági állapot vizsgálata: BMI (testtömeg index), testösszetétel-vizsgálat bioimpedancia analízis elvén működő InBody 170/770-es készülékkel, alultápláltság rizikósűrés az idősekre validált Mini Nutritional Assessment (MNA) felhasználásával. A tápanyagbeviteli értékek vizsgálata: adathelyesítés - 3 napos táplálkozási napló, 2x24 órás recall, táplálkozási attitűd vizsgálat Likert-skálával / Osgood-skálával valamint az adathelyesítés NutriComp Sport programmal, és adatok kiértékelése (leíró statisztika, szignifikancia vizsgálat, összefüggés vizsgálat) SPSS statisztikai / Excel programmal történik. Hazánkban eddig elsősorban keresztmetszeti vizsgálatok történtek, jelen vizsgálat újdonságtartalma az, hogy longitudinális vizsgálatról van szó.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Veresné Dr. Bálint Márta

KONTAKT: Veresné Dr. Bálint Márta - veresne@se-etk.hu

A kutatás egyik célja különböző hazai élelmiszerek (elsősorban méz, kézműves ecetek, gyümölcsök és zöldségek és készítményeik, erjesztett alkoholos italok) antioxidáns tulajdonságainak meghatározása. Ugyancsak vizsgáljuk az egyes élelmiszeripari technológiák (pl. hőkezelés) hatását az antioxidánsok változásának szempontjából. Ezeket az eredményeket célirányos, termékspecifikus fiziko-kémiai mérésekkel és (klasszikus és műszeres) érzékszervi vizsgálatokkal egészítjük ki. A különböző tulajdonságok között fennálló kapcsolatok statisztikai számításokkal értékelhetők, és ezek alapján újszerű összefüggésekre derülhet fény, melyek a termékek botanikai/földrajzi eredetére utalhatnak. A kutatás másik fő irányvonala az allergén szennyezők és mikotoxinok meghatározása bizonyos élelmiszerek és konyhai technológiák során használt eszközök esetében.

Az élelmiszerek vagy élelmiszer alapanyagok biológiailag aktív komponenseinek vizsgálata elsősorban azok egészségre gyakorolt potenciális hatása miatt fontos. Ugyanakkor, amennyiben párhuzamosan az egyes élelmiszerek érzékszervi jellemzőit is vizsgáljuk, ezek összefüggései az antioxidáns tulajdonságokkal az élelmiszerek kiválasztásának és felhasználásának szempontjából többlet információs értékkel bírnak. Mindemellett - egyéb fiziko-kémiai vizsgálatokkal kiegészítve - a felhasznált nyersanyagok, technológiák vonatkozásában is olyan információt nyerhetünk, amely az egyes termékek botanikai vagy földrajzi eredetét is felfedheti. A kutatás másik fő irányvonala, az allergén szennyezők és mikotoxinok vizsgálata napjaink fontos egészségügyi kihívásaira kíván válaszolni.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Benedek Csilla, Hermánné Dr. Juhász Réka

KONTAKT: Dr. Benedek Csilla - benedek.csilla@se-etk.hu
Hermánné Dr. Juhász Réka – juhasz.reka@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Élelmiszertudományi Kar

FUNKCIONÁLIS ÉLELMISZEREK FEJLESZTÉSE DIETETIKAI SZEMPONTOK ALAPJÁN

A kutatás célja különböző élelmiszercsoportokban (pl. sütőipari termékek, száraztészta, tejhelyettesítő italok stb.) olyan élelmiszertermékek fejlesztése, amely bizonyos étrendekkel összeegyeztethetőek és hozzáadott értékkel bírnak. Elsősorban a tejmentes, illetve gluténmentes diétákat segítő élelmiszereket szeretnénk előállítani úgy, hogy megfeleljenek egyrészt az élelmiszeripari előírásoknak és kategóriáknak, másrészt a fogyasztó számára kedvező összetételű legyen, azaz fehérjében, rostban, bizonyos vitaminokban, antioxidánsokban gazdag, míg hozzáadott cukorban és szénhidrátban szegény.

A termékeket tápanyag összetétel, és technológiai tulajdonságok szempontjából klasszikus és műszeres analitikai módszerekkel (titrálás, spektrofotometria, folyadékkromatográfia) vizsgáljuk. A fizikai jellemzők közül különösen a reológiai jellemzőkre (állományprofil analízis, rotációs viszkozimetria) fektetjük a hangsúlyt. Az érzékszervi tulajdonságokat nemzetközileg elismert, statisztikai alapokon nyugvó módszerekkel értékeljük.

A sokrétű vizsgálati eredmények lehetőséget teremtenek arra, hogy az egyes élelmiszer összetevők közötti kölcsönhatásokat is vizsgáljuk, így a fejlesztett élelmiszerek táplálkozásélettani értékére is következtethessünk. A komplex megközelítésből adódóan a dietetikai és élelmiszertechnológiai szempontok összehangolásával a fogyasztók számára is vonzó termékek készülhetnek.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Benedek Csilla, Hermánné Dr. Juhász Réka

KONTAKT: Dr. Benedek Csilla - benedek.csilla@se-etk.hu
Hermánné Dr. Juhász Réka – juhasz.reka@se-etk.hu
Hajas Lívia - hajas.livia@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Élelmiszertudományi Kar

NŐI FERTILITÁSI PROBLÉMÁK ÉTRENDI KEZELÉSI LEHETŐSÉGEI

A policisztás ovárium szindróma (PCOS) a női terméketlenség egyik vezető oka, amely a fogamzóképes korban levő nők jelentős hányadát, egyes becslések alapján akár 15-20%-át is érintheti.

A PCOS meghatározása konszenzus során összeállított diagnosztikai kritériumok alapján történik, azonban kialakulásának pontos oka és hatásmechanizmusa jelenleg nem ismert. Azonban mivel a betegek nagy részénél jelen van az elhízás és az inzulinrezisztencia, elengedhetetlen a megfelelő diéta kialakítása. Az étkezési szokások kialakítása során törekedni kell a meghatározott szénhidrát tartalmú étrend betartására. Az egy-egy étkezésre elfogyasztott ételeknek mindig kell tartalmazniuk szénhidrátot, melyet érdemes lassan és gyorsan felszívódó forrásokkal fedezni.

A lassú felszívódású szénhidrátok alkalmazása legkönnyebben élelmi rostokban gazdag élelmiszerekkel kivitelezhető. Ilyen élelmi rostok lehetnek például: cellulóz, béta-glükán, inulin, xilo-oligoszacharid stb. A leggazdagabb diétás rostforrások a gabonaeredetű élelmiszerek, étkezési zabkorpa, búzakorpa, búzacsíra valamint a gyümölcs- és zöldségfélék. Jótékony hatásuk, hogy lassítják az élelmiszerekben jelen lévő cukrok, szénhidrátok felszívódását, így segítenek az optimális vércukorgörbe elérésében, a normál vércukorszint kialakításában.

A kutatás fő célja az, hogy olyan étrendi kezelést találjunk, amely hatékonyan segít a PCOS-ben szenvedő nők állapotának javításában, lehetőleg gyógyszeres kezelés nélkül. Ennek érdekében azt vizsgáljuk, hogy az élelmi rostok rendszeres fogyasztásának milyen hatása van a vércukorszintre, inzulintermelésre és a hormonháztartásra, összehasonlítva a jelenleg használt vércukorszint szabályozó gyógyszerekkel.

A KUTATÁS VEZETŐI: Hermánné Dr. Juhász Réka, Dr. Mák Erzsébet

KONTAKT: Hermánné Dr. Juhász Réka – juhasz.reka@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Transzlációs Medicina Központ

A divatdiéták jelenléte a köztudatban ma már természetes, ami részben annak is köszönhető, hogy az elhízottak száma megháromszorozódott világszerte az elmúlt közel 50 évben. Ennek részeként a fogyókúrázók és más betegségben szenvedők folyamatosan keresik az új szemléletű étrendeket, életmódváltó szemléleteket. Az elmúlt évtizedekben több hullámban jelentek meg a legkülönbözőbb, fogyást vagy egészséget ígérő étkezési trendek. Hatásosságuk nem bizonyított. A különböző előírásaik leginkább az alapvető életfolyamatok félreértelmezéséből adódnak. Éppen ezért gyakran előfordul, hogy a diétázók inkább kárt, mint hasznot okoznak maguknak az általuk követett táplálkozási formával.

Kutatásunk célja felmérni, a különböző divatos diétát (pl.: időszakos böjt, ketogén, paleo, vegán, nyers vegán) követők szokásait, motivációit, tájékozódási szokásait, egészséges táplálkozással kapcsolatos ismereteit. Vizsgálatunk kiterjedt a követett étrendek összehasonlítására, demográfiai adatok, mint testtömegindex, iskolázottsági szintre, lakóhely típusára. A kutatás további célja, hogy felmérjük a népszerű fogyókúrákat követők táplálkozási attitűdjét, élelmiszerválasztását, esetlegesen ételkészítési szokásait, tapasztalt negatív és pozitív hatásokat, azok gyakoriságát.

A KUTATÁS VEZETŐI: Vékony Blanka, Dr. Mák Erzsébet

KONTAKTOK: Vékony Blanka – vekony.blanka@se-etk.hu
Dr. Mák Erzsébet – make@se-etk.hu

A HUMÁN TÁPLÁLKOZÁS ÉS TÁRSÁLLAT TÁPLÁLÁS ÖSSZEFÜGGÉSEINEK VIZSGÁLATA

A rendelkezésre álló adatok szerint minden negyedik ember kutyatartó. A gazda és kedvence között kialakuló komplex kapcsolat elsősorban etológiai szempontból vizsgált terület. A kutya /macska tartás befolyásoló hatása a humán életmódra, táplálkozásra és fizikai aktivitásra kifejtett hatásai még kevésbé ismert, kevésbé kutatott területek. A kutya /macska tartás fizikai aktivitásra kifejtett hatása ismert, ezzel szemben elenyésző mennyiségben vizsgált a humán életmódra és táplálkozásra gyakorolt hatása.

Kutatásunk célja felmérni a kisállattartók csoportjának egészségi állapotát, táplálkozási attitűdjét. A kisállattartás, mint befolyásoló tényező vizsgálata az egészségmagatartásra, különös tekintettel a táplálkozásra, azon belül is részletesen az étkezési ritmusra, a divatos, alternatív étrendek követésére (vegán, B.A.R.F., ketogén), előbbiek közötti hasonlóságok, párhuzamok vonatkozásában, ételkészítési szokásaikra. További cél a táplálkozásmagatartási összefüggések feltárása, elemzése a gazda és házi kedvence között, életminőség vizsgálatának megvalósítása.

A KUTATÁS VEZETŐI: Vékony Blanka, Dr. Mák Erzsébet

KONTAKTOK: Vékony Blanka – vekony.blanka@se-etk.hu
Dr. Mák Erzsébet – make@se-etk.hu

FIZIOTERÁPIAI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: DR. HORVÁTH MÓNIKA főiskolai tanár

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-65980, E-MAIL: fizioterapia@se-etk.hu

VIBRÁCIÓS TRÉNING HATÁSOSságÁNAK VIZSGÁLATA

A megfelelő izomerő és mozgáskoordináció-statisz és dinamikus egyensúlyozás a funkcionális mobilitás feltétele. A csökkent funkcionális mobilitást okozhatja mozgásszervi probléma, időskorral járó élettani vagy patológiás változás, vagy a napjainkban sok egyént érintő több szervrendszerre kiterjedő poszt-COVID szindróma miatti immobilizáció vagy a betegség által okozott sarcopenia. A vibráció a testet kívülről érő erőhatás által kiváltott rezgés. Az oszcilláló mozgás intenzitását a frekvencia és az amplitúdó nagysága jellemzi. Az oszcilláció magasságát az amplitúdó, az ismétlődési gyakoriságát a frekvencia értéke mutatja meg. Élettanilag bizonyítottan pozitív hatású a 20-40Hz és 2-10 mm amplitúdójú rezgés. Az élettani hatás alapját a myotatisz reflex adja, melynek révén hat a proprioceptorokra, és rendkívül intenzív izomkontrakciók sorozata lép fel. Alapvetően külön kell vizsgálni a vibrációs edzés akut és krónikus, rövid és hosszú távú élettani hatását. Az 1990-es évek végén, illetve a 2000-res évek elején kezdtek megjelenni a vibrációs edzés pozitív metabolikus hatását (oxigénfelvétel növekedése, vérátáramlás fokozódása) és jelentős neuro-muszkuláris hatását igazoló tanulmányok. Az egész test vibrációs edzés jelentős teljesítménynövelő hatását kimutatták a sportolók körében. Az izometriás erő nagyságának, illetve a dinamikus erő kifejtés képességének javulását is sikerült igazolni. A vibrációs edzés szakirodalmában nagy jelentőségűek a geriátria területét érintő vizsgálatok, a csontállományra gyakorolt pozitív hatást kimutató, a postmenopausát, osteoporosist is érintő kutatások. Egyes ortopédiai állapotok esetén is, ahol pl. a futás nem javasolt, megfelelő mozgásszervi terhelés adható a vibráció által. Az idősebb korosztályban, valamint a poszt-COVID szindrómában szenvedő betegeknél specifikum a jelentősen csökkent kardiorespiratórikus terhelhetőség. Ehhez adaptálva szükséges olyan kardiovaszkuális szempontból biztonságos mozgásszervi terhelést biztosítani, mely által a következményes ízületi mobilitást és izomerőcsökkenést kezeljük, megelőzzük. Mivel a kezelés időtartama jelentősen rövidebb, mint a megegyező gyakorlatokat tartalmazó hagyományos tréningé, a poszt-COVID szindrómás betegekre jellemző krónikus fáradtság esetén is feltételezzük az alkalmazhatóságát. A kutatás célja Galileo vibrációs eszközzel végzett tréning hatásosságának vizsgálata a mozgásszervi állapotra és egyes terhelésélettani paraméterekre.

A KUTATÁS VEZETŐJE:

Dr. Horváth Mónika

KONTAKT:

Dr. Horváth Mónika - horvathm@se-etk.hu

MOZGÁSTERÁPIÁT TÁMOGATÓ OKOSALKALMAZÁS FEJLESZTÉSE

Az artrózis mozgásszervrendszert érintő degeneratív betegség, mely jellemzően az alsó végtagi, nagy, teherviselő ízületeket, a térdet és a csípőt érinti. A múlt század közepe óta a betegség előfordulása napjainkig a duplájára emelkedett, jelenős egészségügyi és gazdasági problémát okozva. Az Osteoarthritis Research Society International (OARSI) 2014-es irányelve szerint minden térdartrózisban szenvedő beteg számára javasolt a szárazföldi és subaqualis torna, a súlykontroll, az izomerősítés és a betegoktatáson való részvétel. Amennyiben protézisbeültetést terveznek, a beültetés előtt, felkészítő program keretében és a műtét után is szintén javasolt a mozgásterápia. A rehabilitáció területén egyre inkább alkalmazzák a modern technológiákat. Kutatásunkban okosalkalmazás fejlesztése történik, amely folyamatos kommunikációt tesz lehetővé a kezelésben résztvevő szakemberekkel, segíti az otthon, önállóan végzendő feladatok kivitelezését. Így csökkenthető a szakember-páciens találkozások száma, az ellátás színvonalának megtartása mellett.

A KUTATÁS VEZETŐJE:	Dr. Horváth Mónika
KONTAKT:	Dr. Horváth Mónika - horvathm@se-etk.hu
PARTNERINTÉZMÉNY:	Semmelweis Egyetem Ortopédiai Klinika

VÁLLSÉRÜLÉSEK KOORDINÁCIÓS ZAVARAI ÉS A VISSZAÉPÍTÉS DIMENZIÓJA - A CENTRÁLIS STABILITÁS, AZ EGYENSÚLY ÉS A KOORDINÁCIÓ VISSZAÉPÍTÉSE

A vállízületi betegségek egyik leggyakoribb kezelést igénylő elváltozásai a rotátorköpeny különböző mértékű sérülései. A vállízület sérülésekor a váll fájdalma és mozgásbeszűkülése mellett megváltoznak a test mozgása során aktiválódó kinematikai láncok, sérül a koordináció és az egyensúlymegtartó képesség. A distalis mobilitás, azaz a felső végtag funkcionálitása, proximalis stabilitás nélkül elképzelhetetlen. A fizioterápiás kezelésben a vállízület centralizációs képességének és mozgásdinamikájának helyreállítása mellett az egyensúlyozó képesség, az állás és járás stabilitásának, dinamikájának helyreállítása is meghatározó jelentőségű. A kutatás célja a vállízület sérülésekor megváltozó egyensúlymegtartó képesség, koordinációs probléma, stabilitási zavar felmérésének és visszaépítésének vizsgálata.

A KUTATÁS VEZETŐI:	Dr. Domján Gyula, Dr. Horváth Mónika, Kiss-Bálványossy Eszter
KONTAKT:	Kiss-Bálványossy Eszter - kiss.balvanyossy@se-etk.hu

MOZGÁSTERÁPIA VASTAGBÉLDAGANATOS BETEGEK ONKOTERÁPIÁJA SORÁN ACTIVITY TRACKER HASZNÁLATÁVAL

Ismert, hogy a CRC megelőzésében mind a primer, mind a szekunder prevencióban jelentős szerepe van a mozgásnak. Metasztatikus CRC betegek 48 órás folyamatos infúziót kapnak. A vizsgálatba adjuváns és elsővonalbeli kezelést kapó beteget választottunk be. A kezelés ideje alatt a betegek fizikai aktivitása nagy szórást mutat, így a vizsgálat előtt teljes állapotfelmérést végzünk. A Godin Leisure-Time Exercise Questionnaire (GLTEQ) a hétköznapi fizikai aktivitási habitust méri, a BERG Egyensúly Skála (BBS) és a Tinetti-féle teszt a statikus és a dinamikus egyensúlytartásról és járásvizsgálatról adott objektív képet, míg a MFSI-SF teszt a szomatikus és pszichés aktivitásról adott információt. A QLQ-c30as kérdőívet kemoterápiás kezelés előtt és utáni héten is kitöltjük. Activity Tracker órákat helyezünk fel a betegek a kezelés megkezdésekor, és a kezelés befejezésével az órákat levesszük és kiértékeljük. A betegcsoport beválasztása homogén. Kérdéseink: Teljes túlélésben (OS) és a progresszióig eltelt időben (PFD) vagy csak az életminőségben mérhető a változás? A pilot program tervezetten 3 hónap betanítási, majd 5 év utánkövetést céloz meg.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Horváth Anna (Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar), Kapitány Zsuzsanna

KONTAKT: Dr. Horváth Mónika - horvathm@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Magyar Tudományos Akadémia, Eötvös Loránd Tudományegyetem Statisztikus és Biológiai Fizika Kutatócsoport, Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar

A BEAVATKOZÓ ÁLLOMÁNY KONDICIONÁLIS KÉPESSÉGEI FEJLESZTÉSÉNEK ÚJ IRÁNYAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KATASZTRÓFÁK FELSZÁMOLÁSÁNÁL JELENTKEZŐ EXTRÉM HATÁSOK KEZELÉSÉRE

A MAB tudomány-rendszer-tani csoportosítása és a 2012/7/III/9. és 2014/7/VI/1. számú határozatai alapján a Társadalomtudományok tudományterület tudományágain belül helyezkednek el a Hadtudományok. Jelentése: a nemzetközi és nemzeti biztonságot fenyegető kihívások és veszélyek ellen alkalmazott katonai erők és eszközök sikerét meghatározó elméleti tételek és tapasztalatok összefoglaló ismeretrendszere.

A modern hadtudomány ajánlásokat tesz: a katonai stratégia, a katonai doktrínák, a hadászat, a hadművelet, harcászat mellett a fegyveres erők építésére, szervezeteinek konkrét kialakítására, felkészítésük, anyagi-technikai, katonai egészségügyi ellátásuk, valamint a logisztika egyéb sokrétű feladatainak legcélszerűbb előkészítésére illetve végrehajtására.

A védelemtudomány magába foglalja a hadviseléssel, a fegyveres küzdelemmel kapcsolatos katonai elméletet és gyakorlatot, a védelemgazdaságtant, a haditechnikát, a polgári és a rendvédelmet. Az ország védelmének egyre komplexebb és tágabb értelmezése keretében a „klasszikus” hadtudomány mellett, illetve a hadtudományon belül értelmezhető a rendvédelem szerepe is (Rendőrség; Katasztrófavédelem, benne a polgári védelem és a tűzoltóság feladatai; a NAV Vám- és Pénzügyőrség).

A fegyveres- és rendvédelmi szervek legnagyobb értéke a személyi állománya. Az állomány pályaalkalmassága a kiválasztás, felkészítés során vizsgálandó. A pályán tartás (egyúttal a bevetettség, harcképesség biztosítása) feladatai a folyamatos képzés, a kondicionális képességek fejlesztése, valamint szükség esetén a rehabilitáció. A kondicionális képességek fejlesztése a hon- és rendvédelem minden ágazatában kiemelt figyelmet érdemel. A beavatkozó állomány mindennapi munkája során enormis megterheléseknek van kitéve. A teljesítőképesség csökkenésében, a fáradásban központi idegrendszeri, szabályozási és izomzati (lokális) tényezők egyaránt szerepet játszanak. Az edzettek jobban tudják mozgósítani tartalékaikat, ezért az állomány teljesítőképességének hosszú távú megőrzésében szerepet kell kapnia az idegrendszer ilyen irányú fejlesztésének. Kutatásomban kiemelt szerepet szánok a neurológiai szempontú megközelítésnek, így például a koordinációs és egyensúlyozó képesség vizsgálatának. Vizsgálok minden olyan lehetőséget, melyekkel csökkenthetők az egészségkárosodások, ugyanakkor maximalizálható a szolgálatban, szakmai kiteljesedésben eltöltött évek száma, illetve a várható életminőség.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Vásárhelyi-Nagy Ildikó

KONTAKT: Vásárhelyi-Nagy Ildikó - vasarhelyi.nagy@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Katonai Műszaki Doktori Iskola.

POSZT-COVID SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ BETEGEK EPIDEMIOLÓGIAI VIZSGÁLATA ÉS KOMPLEX FIZIOTERÁPIÁS ÉRTÉKELÉS ÉS KEZELÉSI MÓDSZERÉNEK KIDOLGOZÁSA

Jelenleg kevés evidencia érhető el arra, hogy poszt-COVID betegeknél milyen kardiovaszkuláris edzésprogramok és gyógytorna gyakorlatok alkalmazhatók eredményesen az egyes állapotokban, ezért a fizioterápia tervezése nehéz. Ismereteink jelen állása szerint nincs evidenciákon alapuló ajánlás a poszt-COVID szindrómában szenvedő betegek kardiovaszkuláris és mozgásszervi terhelhetőségére vonatkozóan sem. Különösen igaz ez azoknál a betegeknél, akiknél a tünetek fokozódnak a terhelés következtében. Szükség volna tehát olyan fizioterápiás vizsgálatra és kezelésre vonatkozó szakmai ajánlásra, mely figyelembe veszi az egyén aktuális kardiovaszkuláris és pulmonológiai, illetve mozgásszervi állapotának megfelelő terhelhetőségi szinteket.

Az ajánlás kidolgozásához azonban nemcsak a hazai és nemzetközi evidenciák összegyűjtése és értékelése szükséges, hanem egy átfogó hazai epidemiológiai helyzetértékelés is, ezért jelen kutatásnak az egyik célja az, hogy a kutatás első évében felmérje a rehabilitációra, illetve ezen belül is a fizioterápiára szoruló lakosság poszt-COVID-dal kapcsolatos egészségi állapotát, kockázati tényezőit és releváns egészségügyi szükségleteit.

A kutatásban egy interdiszciplináris team részeként, epidemiológus, pulmonológus, kardiológus és több rehabilitációban járatos gyógytornász-fizioterapeuta vesz részt és együttműködünk a WHO-hoz kapcsolódó World Physio (fizioterapeutákat tömörítő világszövetség) poszt-COVID rehabilitációval foglalkozó munkacsoportjával is.

A kutatás során az egészségügyi ellátás első vonalában dolgozó 50 gyógytornász segítségével retrospektív kohorsz vizsgálatot végzünk standard kérdőíves adatgyűjtéssel a gyógytornára jelentkező, kiválasztási kritériumoknak megfelelő, korábban megerősített COVID-19 miatt kórházi kezelésre szoruló személyek körében (tervezett mintaszám 1200 fő), és vizsgáljuk, hogy körükben hányan vannak azok, akik megfelelnek az Egészségügyi Világszervezet által meghatározott poszt-COVID esetdefiníciónak. A széleskörű adatgyűjtés lehetővé teszi hazai beteg populáción a poszt-COVID szindróma kockázati tényezőinek, súlyosságának és leggyakoribb tüneteinek beazonosítását, a különböző életkorokban esetlegesen változó jellegének, lefolyásának a leírását, továbbá a poszt-COVID szindrómával élők speciális egészségügyi szükségleteinek a meghatározását.

A helyzetértékelésre alapozva a kutatás második évében célunk egy olyan fizoterápiás ajánlás kidolgozása, mely figyelembe veszi a különböző szervrendszerek érintettségéből adódó tüneteket, funkcionális következményeket, az életkori sajátosságokat és az eltérő fizikai terhelhetőséget, valamint a különböző elérendő fizikai aktivitási szinteket. Célunk egy egységes, jól használható vizsgálati rendszer kidolgozása, mely alkalmas a poszt-COVID szindrómában szenvedő betegek terhelhetőségének és mozgásszervi állapotának felmérésére. E rendszer alkalmazhatóságát egy pilot vizsgálat során mérnénk fel, 100 beteg bevonásával.

A nemzetközi irodalomkutatás és hazai kérdőíves felmérés eredményeinek felhasználásával konkrét szakmai javaslatokat fogalmazunk meg a poszt-COVID szindrómában szenvedő betegek specifikus fizioterápiás ellátásával kapcsolatban. A pilot vizsgálat eredménye alapján felülvizsgáljuk és véglegesítjük a vizsgálatra vonatkozó szakmai ajánlást, amit ezt követően eljuttatunk a poszt-COVID szindrómában szenvedő betegekkel foglalkozó fizioterapeutákhoz.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Horváth Mónika, Dr. Oroszi Beatrix

KONTAKT: Dr. Horváth Mónika - horvathm@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Epidemiológiai és Surveillance Központ

MOZGÁSSZERVI PREVENCIÓ PARASPORTOLÓK KÖRÉBEN

A parasportolók veleszületett vagy szerzett fogyatékoságukból és/vagy akadályozottságukból adódóan kiemelt rizikójú populációnak tekinthetők a mozgásszervi sérülések szempontjából. A fellelhető szakirodalom nemzetközi viszonylatban is rendkívül hiányos, és országunkban sem végeztek még átfogó, a mozgásszervi panaszokat felmérő kutatást. Kutatásunk célja a Magyar Paralimpiai Bizottsággal együttműködve prevenciós program kialakítása. Előzetes kérdőíves felmérés alapján a vizsgált magyar parasportolók közel 60% küzd a sportolással is összefüggő fájdalommal. A rendkívül heterogén minta – különböző fogyatékoságok és osztálybasorolás - csak részben teszi lehetővé csoportos sportágspecifikus program kialakítását. Egyéni programok kialakítását tűztük ki célul, mely a fizikális vizsgálat eredményén, a fogyatékoság típusán és az adott sportág ismeretén alapul.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Mayer Ágnes

KONTAKT: Dr. Mayer Ágnes - mayer.agnes@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNYEK: SE Ortopédiai Klinika, Kaposi Mór Egyetemi Oktató Kórház, Magyar Gyógytornász-Fizioterapeuták Társasága

SZÜLÉSZETI ÉS NŐGYÓGYÁSZATI KLINIKAI ISMERETEK TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: DR. RIGÓ JÁNOS egyetemi tanár

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64890, E-MAIL: szuleszeti.tanszek@se-etk.hu

A TERHESSÉGI HYPERTÓNIAK ETIOLÓGIÁJÁNAK ÉS KLINIKUMÁNAK VIZSGÁLATA ÉS A TERHESGONDOZÁS JELENTŐSÉGE A KÓRKÉP FELISMERÉSÉBEN

A mikroRNS-ek (miRNS) rövid, nem kódoló RNS molekulák, melyek fontos szerepet töltenek be az eukarióta gének posztranszkripció szabályozásában. A placenta eredetű miRNS-ek vélhetően részt vesznek a placentáció szabályozásában és szükségesek a terhesség zavartalan lefolyásához. A praeeclampsia (PE) súlyos anyai és magzati szövődeményekkel járó kórkép, kialakulásának oka a mai napig vitatott. Több tanulmány számolt be a placentáris miRNS-ek megváltozott expressziójáról hipertóniával szövődött terhességben.

A placenta specifikus miRNS-ek egy része, a trophoblastsejtek által termelt exoszómák révén kijut az anyai véráramba. A keringésben kimutatható miRNS-ek információt nyújthatnak a terhesség lefolyásáról, ezáltal biomarkerként szolgálhatnak különböző kórképek kimutatására.

Célunk a placenta specifikus miRNS-ek expressziós vizsgálata placenta- és anyai vérmintákban, szignifikáns eltérések keresése a PE-val szövődött és élettani terhességek között.

A keringésben kimutatható placenta-eredetű miRNS-ek információt nyújthatnak a terhesség lefolyásáról, ezáltal biomarkerként szolgálhatnak különböző terhességi kórképek kimutatására. Célunk a miRNS-ek diagnosztikai felhasználhatóságának vizsgálata, illetve az általuk szabályozott molekuláris útvonalak feltárása. A vizsgálat eredményei hozzájárulhatnak a praeeclampsia hátterében álló kóros folyamatok megismeréséhez, amely a későbbiekben elősegítheti a diagnosztika és terápiás szerek fejlesztését.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Rigó János

KONTAKT: Dr. Rigó János - rigo.janos@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Kutatóközpont Enzimológiai Intézet

SZEMÉSZETI KLINIKAI ISMERETEK TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: **DR. KOVÁCS ILLÉS** egyetemi docens

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-65855, E-MAIL: szemeszeti.tanszek@se-etk.hu

SZARUHÁRTYA DISZTRÓFIÁK DIAGNOSZTIKÁJA ÉS KEZELÉSI LEHETŐSÉGEI

A kutatás során vizsgáljuk a leggyakoribb, látásomlást okozó szaruhártya disztrófiák diagnosztikájának lehetőségeit az újabb képalkotó módszerekkel, valamint a modern terápiás módszerekkel elérhető vizuális eredményeket.

A kutatás eredményeképpen újabb ismereteket szerezhethetünk a látásromlást okozó szaruhártya disztrófiák felismerésével és kezelésével kapcsolatban, így a betegek számára jobb látóélesség és életminőség biztosítható.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Szentmáry Nóra

KONTAKT: Dr. Kovács Illés - kovacs.illes@se-etk.hu

ORTHOKERATOLÓGIA SZEREPE A MYOPIA PROGRESSZIÓBAN

A kutatás célja az elmúlt 12 évben az SE Szemészeti Klinikán megjelent közel 150 páciens orthokeratológián átesett páciens adatainak feldolgozása. A vizsgálat objektív tesztekre (refrakció meghatározás, bulbuszhossz, pachymetria) épül.

Az orthokeratológiás kezelésben részesült fiatalok bulbuszváltozása minimális, esetleg normál kontroll csoporthoz mérten kisebb a növekedés. A kutatás eredményeképpen újabb ismereteket szerezhethetünk a rövidlátás fokozódásának pathomechanizmusáról, esetleges befolyásolásának lehetőségeiről, így a betegek számára jobb életminőség biztosításáról.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Tapasztó Beáta

KONTAKT: Dr. Tapasztó Beáta - tapaszto.beata@se-etk.hu

ÚJ LEHETŐSÉGEK A KERATOCONUS TERÁPIÁJÁBAN

A kutatás során vizsgáljuk a keratoconus crosslinking kezelésével elérhető terápiás eredményeket, különös tekintettel látóélesség alakulására, valamint a szaruhártya stabilitásának és érzékenységének változására. A kutatás eredményeképpen újabb ismereteket szerezhethetünk a keratoconus crosslinking kezelésével kapcsolatosan, így a keratoconusban szenvedők számára időben történő adekvát kezeléssel jobb látóélesség és életminőség biztosítható.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Nagy Zoltán Zsolt

KONTAKT: Dr. Nagy Zoltán Zsolt – nagy.zoltan@se-etk.hu

ÚJ LEHETŐSÉGEK A KERATOCONUS KORAI FORMÁINAK DIAGNOSZTIKÁJÁBAN

A kutatás során vizsgáljuk a keratoconus korai formáinak diagnosztikai lehetőségeit újabb képalkotó módszerekkel, a klinikai tünetek megjelenése előtt.

A kutatás eredményeképpen újabb ismereteket szerezhethetünk a keratoconus korai formáinak felismerésével kapcsolatosan, így az érintettek számára időben történő adekvát kezeléssel jobb látóélesség és életminőség biztosítható, továbbá elkerülhető a refraktív beavatkozások helytelen indikálása.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Kovács Illés

KONTAKT: Dr. Kovács Illés - kovacs.illes@se-etk.hu

CSALÁDGONDOZÁSI MÓDSZERTANI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ:

DR. RÉTHY LAJOS ATTILA főiskolai tanár

ELÉRHETŐSÉG:

TEL: 48-64840, E-MAIL: csaladgondozas@se-etk.hu

FELMÉRÉS AZ ANTIBIOTIKUM- KEZELÉS GASZTROINTESTINÁLIS MELLÉKHATÁSAIRÓL GYERMEKKORBAN, A MEGELŐZÉS KORSZERŰ LEHETŐSÉGEI

Az antibiotikum okozta hasmenés (AAD) és egyéb kellemetlen gasztrointesztinális mellékhatások az antibiotikum-terápiában részesülő gyermekek közel 1/3-át érintik, ami gyakran a kezelés felfüggesztéséhez, ennek következtében nemcsak terápiás eredménytelenséghez, de az antibiotikum-rezisztencia kockázatának növekedéséhez is vezet.

A PRO JUNIOR vizsgálat eredeti kiindulási célja a gyermekorvosi alapellátásban leggyakrabban alkalmazott antibiotikumok alkalmazásakor jelentkező gasztrointesztinális mellékhatások gyakoriságának felmérése volt 3–14 éves gyermekeknél. Egy országos lefedettségű prospektív, randomizált vizsgálat kapcsán 94 házi gyermekorvosi praxisban 1000-es nagyságrendű résztvevő beteg bevonásával kezdtük vizsgálni az AAD során észlelt egyes gasztronitesztinális tünetek előfordulásának gyakoriságát és súlyosságát.

A további kiértékelések a gasztrointesztinális mellékhatások tünet szerinti gyakorisági megoszlását és azok megelőzésének lehetőségét célozzák.

A KUTATÁS VEZETŐJE:

Dr. Réthy Lajos Attila

KONTAKT:

Dr. Réthy Lajos Attila – rethy.lajos@se-etk.hu

BELTÉRI ALLERGÉNEK SZEREPE AZ ALLERGIÁK KIALAKULÁSÁBAN GYERMEKKORTÓL

A beltéri allergének (főként poratkák, penészgombák, állati szőrök stb.) kiváltotta légúti tünetek gyakran keverednek a szokásosnak tartott téli megfázásos panaszokkal. A későn történő felismerés miatt gyakran egyéb allergiák is társulnak már a kiváltó allergiához a diagnózis idejére (allergiás menetelés).

A megelőzés kulcsa a beltéri allergének szerepének pontosabb meghatározása - ezt a célt szolgálja a kutatás.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Réthy Lajos Attila

KONTAKT: Dr. Réthy Lajos Attila – rethy.lajos@se-etk.hu

VIZELETTARTÁSI ÉS ÜRÍTÉSI PROBLÉMÁK VIZSGÁLATA

Urodinámia az alsó húgyúti rendszer funkcióját vizsgálja. Különböző gyermekgyógyászati problémák vizsgálatára alkalmas mindkét nemből csecsemőkortól serdülőkorig. Vizsgálatunk célja az I-es típusú (insulin dependens) cukorbeteg gyermekek vizelésének vizsgálata, az autonóm neuropathia húgyúti kori jeleinek keresése és összefüggések kimutatása a húgyhólyag működési zavar és a subklinai autonóm neuropathia között. Továbbá a húgyhólyagra ható neurotoxicitás keresése különböző gyógyszerek alkalmazása kapcsán.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Szabó László

KONTAKT: Dr. Szabó László - szabo.laszlo@se-etk.hu

A KORASZÜLÉS/ KISSÚLYÚ SZÜLETÉS/ FEJLŐDÉSI RENDELLENESÉGEK KIALAKULÁSÁNAK OKAIT VIZSGÁLÓ FELMÉRÉS

Magyarországon a koraszülések aránya az európai átlagot meghaladó 8,7% (2016), mely nem változott jelentősen az elmúlt két évtizedben. Európai országokat összehasonlítva hazánkban találjuk az „éretlen koraszülöttek” (<34) legmagasabb arányát (15%), mely évente közel 1400 főt jelent. A koraszülések mellett jelentős az előfordulási gyakorisága az enyhe (39,9/1000) és súlyos (13,9/1000) fejlődési rendellenességeknek is. Ezek az állapotok negatívan befolyásolhatják a megszületést követő rövid távú túlélési esélyeket, hosszú távon az egészségben eltöltött évek számát, a krónikus megbetegedések előfordulási gyakoriságát és gyakran maradandó károsodásokat okoznak. A fent említett tények meghatározzák az egyén fejlődését, de jelentős hatással vannak a család működésére, annak esetleges meggyengülésére és számos társadalmi folyamatra is. Az említett két krízis kialakulásában jelentős szerepe van a várandóssággal összefüggő és attól független anyai megbetegedéseknek, az anyai egészségmagatartásra ható demográfiai, szociális, gazdasági, pszichés hatásoknak, az addiktív magatartásnak, melyek részletes feltérképezése, összefüggés-vizsgálata elősegíti a reprezentatív kutatási eredményekre alapozott intervenciók tervezését hazánkban.

TUKEB engedély száma: 5297-2/2018/EKU

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Fogarasi-Grenczer Andrea

KONTAKT: Dr. Fogarasi-Grenczer Andrea - grenczera@se-etk.hu

POSZTPARTUM NŐI SZEXUÁLIS FUNKCIÓK PROSPEKTÍV VIZSGÁLATA

A gyermek születése számos változást hoz egy pár életébe. A nőknél felmerülő problémák kevés figyelmet kapnak, sokszor tabu témának tekinthetőek. Kutatásunk során az első egy évben jelentkező olyan leggyakoribb problémákat vizsgáljuk, mint inkontinencia, testkép, párkapcsolat minősége, hangulat, továbbá hangsúlyosan a szexuális funkciók. Megvizsgáljuk a különböző szexuális diszfunkciók gyakoriságát, továbbá a szülés módjának, csecsemőtáplálásnak, szociodemográfiai tényezőknek és a felsorolt gyakori problémáknak a szexuális funkciókra gyakorolt hatását. Kutatásunk longitudinális felmérés, mely kérdőíves módszerrel történik. A vizsgálat eredményei alapjait szolgálhatják a védőnői munkát segítő szakmai anyagok kidolgozásához a témában.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Szöllősi Katalin

KONTAKT: Szöllősi Katalin - szollosi.katalin@se-etk.hu

A DYSPHAGIA TÁPLÁLÁSTERÁPIÁJA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A STROKE BETEGEKRE

Hazánkban a stroke és közvetlen szövődményei képezik a harmadik leggyakoribb halálokot. A stroke-megbetegedések számának növekedése maga után vonja az ezekkel együtt járó funkciózavarok, így a nyelészavar kezelésének szükségességét. Az akut stroke betegek (ASPs) 30-50%-a szenved dysphagiában. Ezeknél a betegeknél a dysphagia következtében kialakuló csökkent tápanyag -és folyadékbevitel miatt nagy az esély a dehidratációra, malnutrícióra, aspirációs pneumóniára és decubitusra. A rossz prognózis mellett, elhúzódó gyógyulásra, emelkedett mortalitásra, ill. kórházi költségek emelkedésére is lehet számítani. Kutatási célom az volt, hogy a legfrissebb szakmai ajánlások, szakirodalmi adatok és kutatási eredményeim alapján felhívjam a figyelmet a dysphagia negatív következményeire és azokra a hatékony megoldásokra, melyek segítik, hogy a dysphagiában szenvedő betegek az időben elkezdett és megfelelő konzisztenciával kivitelezett táplálásterápia segítségével, elkerüljék az esetleges szövődményeket, így a malnutríciót. Kutatásom során a kijelölt Stroke Centrumokban az általam összeállított kérdőívek segítségével feltártam a dysphagiához és annak táplálásterápiájához kapcsolódó információkat, ismereteket, véleményeket és attitűdöket. A vizsgálatban Dietetikusok vettek részt. A vizsgálat eredményeire épülő egységes edukációs program kidolgozása a Dietetikusok számára, elősegítené és egységesítené a kórházakban a dysphagiás étrendek tervezésének és elkészítésének folyamatát. Az edukációs program szerves része a dysphagia séf program, melynek keretein belül a szakemberek elsajátíthatják a dysphagiás étrend elkészítését, így a kórházakban a dysphagiás betegek táplálása nagy biztonsággal történhet és emellett az ellátási költségek is csökkenthetőek. Az oktatási program fontos eleme a már kipróbált és harmadik éve sikeresen működő dysphagia séfprogram, amelyre építhetjük a dietetikusok első, egységes edukációs módszerét.

A KUTATÁS VEZETŐJE:

Kovács Andrea, Dr. Folyovich András PhD, Veresné Dr. Bálint Márta

KONTAKT:

Kovács Andrea – kovacs.andrea@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNYEK:

Új Szent János Kórház STROKE Centrum, Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Dietetikai és Táplálkozástudományi Tanszék

A PREVENCIÓ PERSPEKTÍVÁI A GYERMEKBÁNTALMAZÁS JELENSÉGVILÁGÁBAN ÉS TÁRSADALMI GYAKORLATÁBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A „MEGRÁZOTT GYERMEK” – SHAKEN BABY SYNDROME-SBS KÓRKÉPRE

Csecsemő és kisdedkorban az erőszakos halálesetek leggyakrabban bántalmazás következtében jönnek létre. Az SBS (Shaken Baby Syndrome) kórkép arányát nehéz meghatározni. Magyarországon nincs erre vonatkozó adatgyűjtés. Ez egy indulati cselekmény, melynek kiváltó oka legtöbbször a csillapíthatatlan sírás, melyet nem képesek elviselni a szülők. Kutatásomban megvizsgáltam a szülők tudását a kórképről, a csecsemők sírásáról és a szülői frusztrációról. A SBS teljes mértékben megelőzhető egy speciális, rendszerbe illesztett SBS megelőző oktatóprogrammal, mely hazánkban nem létezik. Kutatásom hiánypótló ebben a témában. Megfelelő tudással rendelkező és speciális módszertan alapján kidolgozott és rendszerbe illesztett várandósgondozással elkerülhető a megrázásból eredő súlyos, olykor halálos vagy maradandó sérüléssel járó kórképek kialakulása.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Tománé Mészáros Andrea

KONTAKT: Tománé Mészáros Andrea – toma.andrea@se-etk.hu

EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KLINIKAI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: **DR. GADÓ KLÁRA** főiskolai tanár, általános dékánhelyettes

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64850, E-MAIL: egtud.klinikai@se-etk.hu

ORÁLIS ANTIKOAGULÁNS KEZELÉSBEN RÉSZESÜLŐ BETEGEK TERÁPIÁS ADHERENCIÁJA

A hatékony terápia elengedhetetlen összetevője a beteg együttműködési készsége. Mivel a thromboembóliák okozta morbiditás és mortalitás jelentős mértékű, e betegségek jelentős életminőség romlást is okoznak, ezért nagyon fontos az eredményes kezelés, megelőzés. Ismert tény, hogy a vénás thromboembóliás megbetegedésben szenvedők csak mindössze 40%-a részesül megfelelő terápiában. Hogy ezen változtatni tudjunk, ismernünk kell a non-adherencia tényezőit. A kutatás célja a non-adherencia faktorainak feltérképezése, a beteg együttműködési készségét akadályozó összetevők megismerése. Ez szorosan összefügg a betegegyüttműködéssel is, melynek javítására szintén kísérletet teszünk. Kutatásunk során összehasonlítjuk a K vitamin antagonistá és az ún. új típusú alvadásgátló gyógyszerekkel kapcsolatos gyógyszeradherenciát is. Célunk az alvadásgátló kezelés hatékonyságának javítása.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Gadó Klára

KONTAKT: Dr. Gadó Klára - gadok@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Szent Rókus Egyetemi Kórház és Intézményei

EGYNAPOS SEBÉSZETTEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGOSSÁGI, BETEGBIZTONSÁGI KÉRDÉSEK

Összefoglaló elemzést szeretnénk nyújtani a jelen magyarországi és nemzetközi egynapos sebészettel kapcsolatos szabályozásról és problémákról, specialitásokról. Ezután egy, lehetőség szerint az egész országot reprezentáló kérdőíves felmérést tervezünk. Ennek tárgya a gazdaságos szervezési lehetőségek, a megbiztonsági problémák, különös tekintettel az infekciókontroll kérdéseire.

Az egynapos sebészet köztudottan gazdaságosabb, és a viszonylag alacsony rizikójú műtétek elvégzésére olcsóbb megoldást nyújt. Ennek ellenére Magyarország egynapos sebészeti ellátási aránya a hagyományos kórházhoz képest lényegesen kisebb.

A kutatás az ennek háttérében lévő problémákat, akadályokat szeretné összegezni, segítve azok elhárítását.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Gadó Klára
KONTAKT: Dr. Gadó Klára - gadok@se-etk.hu
PARTNERINTÉZMÉNY: Ferencvárosi Egészségügyi Szolgálat

KÜLÖNBÖZŐ ÖSSZETÉTELŰ PARENTERÁLIS TÁPLÁLÓ KEVERÉKINFÚZIÓK STABILITÁSÁNAK VIZSGÁLATA. MESTERSÉGES TÁPLÁLÁS GYAKORLATA. KÓRHÁZI, KLINIKAI TÁPLÁLÁSI TEAMEK GYAKORLATÁNAK ELEMZÉSE

All-in-one gyári parenterális tápláló keverékinfúziók stabilitásának nyomon követése az alkalmazást modellező hozzáadott additív hatására neminvaszív spektrofotometriás módszerekkel.

Budapesti és vidéki időszotthonokban, illetve kórházi rehabilitációs osztályokon a tápszeres ellátás gyakorlatának, a betegek tápláltsági állapotának felmérése, a mesterséges táplálás során előforduló szövődmények okának elemzése.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Zelkó Romána (Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar), Dr. Gaál Péter (Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar)
KONTAKT: Kovácsné Dr. Balogh Judit - balogh.judit@se-etk.hu

THROMBOCYTA RETRACTIO VIZSGÁLATA ANTIFOSZFOLIPID SZINDRÓMÁBAN SZENVEDŐ BETEGEKEN

A csökkent thrombocyta retractio fokozza a thrombosis kialakulásának lehetőségét. Az antifoszfolipid szindróma egyik meghatározó sajátossága vénás vagy artériás thrombosis kialakulása és a thrombocyták működésének rendellenessége. A retractio vizsgálatát a Biofizikai és Sugárbiológiai Intézetben kidolgozott mikroszkópos retractorimeterrel végezzük. Új, korszerű, gyors diagnosztikai eljárást tesz ez a módszer lehetővé.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Domján Gyula

KONTAKT: Dr. Gadó Klára - gadok@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNYEK: Semmelweis Egyetem I. Sz. Belgyógyászati Klinika, Semmelweis Egyetem Labormedicina Intézet

IDŐS BETEGEK TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOTÁNAK VIZSGÁLATA

Időskorban igen gyakori az alultápláltság. Ennek oka összetett: a szociális körülményektől kezdve, a hiányos fogazaton keresztül az étvágy csökkenésén át a kognitív diszfunkcióig sok tényező játszik szerepet a malnutrició kialakulásában. A probléma jelentős mértékben befolyásolja az idős ember fizikai és szellemi jóllétét is, ezért vizsgálata és a folyamat kedvező irányú befolyásolása igen fontos.

Célunk, hogy felmérjük a malnutrició gyakoriságát, jellemző vonásait hazai viszonyok között, a kórházi tartózkodás szerepét, és azokat a lehetőségeket, amelyekkel kedvező irányban befolyásolhatjuk betegeink tápláltsági állapotát.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Gadó Klára

KONTAKT: Dr. Gadó Klára - gadok@med.semmelweis-univ.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ

SARCOPENIA VIZSGÁLATA IDŐSKORBAN

Az izomtömeg vesztese az időskor jellemző velejárója. Jelentős a szerepe az esendőség (frailty) szindróma kialakulásában, mely az életminőség romlásának, az önállóság elvesztésének és a mortalitásnak fontos tényezője. Az izomtömeg és izomerő lehetőségekig történő megőrzése nagyon fontos az egészséges öregedés szempontjából. Megfelelő fizioterápiás program, étrendi változtatások kidolgozását tűztük ki célul a sarcopenia prevenciója, lassítása érdekében.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Gadó Klára

KONTAKT: Dr. Gadó Klára - gadok@med.semmelweis-univ.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ

IDŐS BETEGEK THROMBOSIS KOCKÁZATÁNAK VIZSGÁLATA

A kórházi osztályon történő gyógykezelés, az idős kor önmagában is fokozza a vérrögződés kockázatát. Ehhez hozzájárulnak még belgyógyászati kórképek, mint pl. a szívelégtelenség, a nefrózis szindróma, valamint az elhízás, a daganatos megbetegedések, illetve egyes daganat-ellenes gyógyszeres terápiaik. A rizikótényezők számbavétele igen fontos annak érdekében, hogy megfelelő thrombosis megelőző kezelést tudjunk alkalmazni a halálozás jelentős növekedését eredményező thromboembóliás események kivédése céljából.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Gadó Klára

KONTAKT: Dr. Gadó Klára - gadok@med.semmelweis-univ.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Semmelweis Egyetem Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ

OXIOLÓGIA ÉS SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: PROF. DR. SZÉKELY ANDREA habilitált egyetemi tanár

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-65844, E-MAIL: oxiologia@se-etk.hu

A KIVONULÓ MENTŐDOLGOZÓK HALÁLÁLLAL KAPCSOLATOS ATTITÜDJÉNEK VALAMINT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐINEK VIZSGÁLATA

A halál jelentése kultúránként alapvetően más, a halálhoz való viszonyulás az adott kultúra és társadalmi rendszer hatására folyamatosan változik, de az ember - bár fél a halától - mégis kíváncsi. A saját halálunktól való félelmünk olyan negatív érzelmi reakció, amelyet egy olyan állapot felidézése provokál, amikor valaki személyesen találkozik egy élet végtérésével munkája során. A halál kérdésével való foglalkozást a jóléti társadalmak demográfiai és gazdasági változásai is indokolják. Az átlagéletkor tartós emelkedése, valamint a születési arányszám csökkenése a jóléti társadalmakban a lakosság létszámának a csökkenését eredményezte, amely számos egészségügyi, nyugdíj-biztosítási és szociális problémát von maga után. Az idősek számának rohamos növekedése nem elhanyagolható terhet ró az egészségügyi ellátórendszerre, ennek is egy speciális ágára, a sürgősségi betegellátásra. Ezen betegek hozzátartozói gyakran kérik az országos mentőszolgálat segítségét, így sokszor legelőször a kivonuló mentőegységek találkoznak a haldoklókkal vagy elhunytakkal. A dolgozók kénytelenek felkészülni erre az akár mindennapos élményre, és különböző megküzdési stratégiákat is el kell sajátítaniuk a zavartalan munkavégzés érdekében. A stressz hatására kialakult sokszor negatív megküzdési stratégia hosszútávon jelentős egészségkárosító hatással bír. Ez idővel rossz minőségű életévekhez és korai halálhoz vezet. A mentődolgozók körében régóta ismert a fokozott stressznek való kitettség és annak következményeinek jelenléte. Ahogy fentebb már említettük, a halállal való találkozás a prehoszpitális ellátás egyik velejárója, és mint ilyen, stressztényező. A jelen kutatásban arra keressük a választ, hogy a mentődolgozók körében a halálhoz való hozzáállás miként befolyásolja a konfliktusmegoldási válaszokat, és hogy ezen válaszok kialakításában van-e szerepe a szülői neveletésnek. A vizsgálat célja: Összefüggéseket és befolyásoló tényezőket keresni a halálhoz mint stresszogen tényezőhöz való viszonyulás, ill. az ennek hatására kialakított konfliktuskezelési válaszok és a szülői neveletés között. Mindezen összefüggések ismeretében lehetőség nyílik olyan prevenció programok létrehozására, melyek elősegítik a hatékonyabb konfliktusmegoldó válaszok kialakítását, ezáltal a halállal kapcsolatos stressz feldolgozását a kivonuló mentődolgozók körében.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Moskola Vladimír

KONTAKT: Moskola Vladimír – moskola.vladimir@se-etk.hu

PARTNERINTÉZMÉNY: Országos Mentőszolgálat

A TECHNIKAI ÉS NEM-TECHNIKAI KÉSZSÉGEK SZEREPE A SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁSBAN

A betegellátás valamennyi területén, különös tekintettel a sürgősségi betegellátásra, rendkívül fontos a technikai készségek ismerete mellett a nem-technikai készségek oktatása és alkalmazása egyaránt. A betegekkel, hozzátartozókkal és kollégákkal folytatott kommunikáció formáinak megismerése és gyakorlása, a csapatmunka szervezése, a helyzettudatosság, feladatkezelés és a döntéshozatal folyamatának elsajátítása elengedhetetlen a biztonságos és hatékony ellátás biztosítása érdekében.

Mindezek oktatása és az oktatásmódszertan fejlesztése, aktualizálása szintén rendkívül fontos eleme a folyamatnak. Kutatásaink a nem-technikai készségek oktatásának, az egyes módszertanok alkalmazásának a feltérképezését, rendszerezését és jövőbeni egységesítését, hatékonyságuk, alkalmazhatóságuk fokozását célozzák.

Országos érettségű kérdőíves vizsgálatunkkal minden olyan hazai felsőoktatási intézményt megkeresünk, ahol graduális orvos- és egészség tudományi képzés zajlik. Felmérjük, hogy milyen szakmai területeken, milyen formában és módszertannal oktatnak nem-technikai készségeket a hallgatóknak, illetve mutatkozik-e igényük ezen ismereteik, módszertani útmutatóik, saját személyes szkilljeik fejlesztésére.

Ezzel párhuzamosan oktatási környezetben vizsgálatot folytatunk a hallgatók által végzett felnőtt alapszintű újraélesztés (BLS) rövid és hosszútávú tudásának megmaradásáról, bevésődéséről, kiegészítve az újraélesztés hatékonyságának monitorozásával.

Mindezekon túl terveink között szerepel a szimulációs oktatás különféle formáit érintő hatékonysági felmérés előkészítése és kivitelezése, különös figyelmet fordítva a hallgatói élmény spektrumainak feltárására az egyes módszertani formákban, a mérést kiegészítve a nem-technikai készségek ismeretének és gyakorlati alkalmazásának megfigyelésével.

Kutatásaink rövid és hosszútávú céljaként egyaránt megfogalmazható a nem-technikai készségek oktatásának, valamint a szimulációs képzések hatékonyságának fejlesztése, a hallgatói élmény fokozás módszertani lehetőségeinek tovább gondolása, hatékony és az oktatást támogató, instruktoroknak szánt oktatási anyagok tervezése és kivitelezése.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Székely Andrea, Dr. Szabó Dominika

KONTAKT: Dr. Székely Andrea – szekely.andrea@se-etk.hu

MORFIN ALKALMAZÁSA MYOCARDIALIS INFARKTUSOS BETEGEK PREHOSPITÁLIS ELLÁTÁSA SORÁN

Opioidokat, főként morfint alkalmazunk ST elevációval járó myocardialis infarktus (STEMI) esetén tüneti kezelés céljából. Közelmúltban publikált tanulmányunk szerint a dohányzó betegek szignifikánsan több alkalommal kaptak morfint, mint a nem dohányzók. Az ismert krónikus obstruktív tüdőbetegek (COPD) ugyanolyan arányban kaptak morfint, mint a nem COPD-sek. Reanimáció, valamint a gépi lélegeztetés esetén szignifikánsan ritkább volt a morfin alkalmazása. Ezeknek a különbségeknek a tisztázása céljából kérdőíves vizsgálatban mértük fel a mentődolgozók morfin alkalmazási szokásait STEMI-s betegek ellátása során. Emellett az OMSZ és a SE-RKEB engedélyével az OMSZ esetlapjainak feldolgozását is végezzük a STEMI-s betegek prehospitalis opiát kezelési szokásainak felderítése céljából.

A KUTATÁS VEZETŐI: Dr. Székely Andrea, Dr. Szabó Dominika

KONTAKT: Dr. Székely Andrea – szekely.andrea@se-etk.hu

KÖZEGÉSZSÉGTUDOMÁNYI TANSZÉK

TANSZÉKVEZETŐ: DR. PÁNDICS TAMÁS főiskolai docens

ELÉRHETŐSÉG: TEL: 48-64870, E-MAIL: kozeg@se-etk.hu

ATP JELENLÉTÉN ALAPULÓ GYORS MIKROBIOLÓGIAI MÓDSZEREK AZ ÉLELMISZERBIZTONSÁG NÖVELÉSE CÉLJÁBÓL

Az élelmiszerekben lévő mikrobiológiai veszélyek az élelmiszer-eredetű megbetegedések egyik fő forrását jelentik. A hagyományos laboratóriumi körülmények között történő mikrobiológiai vizsgálat a mikrobától függően 1-4 napot is igényelhet klasszikus standard módszerekkel, míg a molekuláris alapon történő azonosítás akár 3-4h alatt is kivitelezhető. Ennek a működtetéséhez költséges eszköz parkra és molekuláris laboratóriumi tapasztalattal rendelkező szakemberekre van szükség.

Az élelmiszerbiztonság a népegészségügy területén dolgozó szakember munkáját jelentősen elősegíti különösen az ellenőrzések során, ha a területi munkájukban rendelkezésre áll, olyan technikai eszköz mely könnyen hordozható, egyszerű kezelést igényel és rövid idő alatt eredményt mutat.

Az ATP jelenlétén alapuló luminométernek nevezett eszközt a tanszékünkön működő mikrobiológiai gyakorlatokon is rendszeres használjuk nem csak a népegészségügyi ellenőr szakos hallgatók esetében, hanem szinte valamennyi a mikrobiológiai laboratóriumunkban gyakorlati oktatásban résztvevőknél, akik a közétkeztetés a betegellátás területén stb. dolgoznak diplomájuk megszerzése után.

Kutatásunkkal az a cél, hogy a luminométer segítségével különböző mátrixokban végezzünk mérést, mint pl. a gyors fagyasztott élelmiszerek, tej és tejtermékek, különböző felvágottak, üdítőitalok stb. abból a célból, hogy összehasonlítsuk, hogy a hagyományos élelmiszer mikrobiológiai tenyésztés eredmények korrelálnak-e a gyors technika mérési eredményeivel összehasonlítva a rendeleti háttérrel.

E kutatási eredményekkel hozzájárulunk ahhoz, hogy a megelőzés fontosságára és a javító intézkedések mielőbbi kivitelezésére felhívjuk a figyelmet, így hozzájárulva az egészség megőrzéséhez az élelmiszerbiztonság növeléséhez.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Burgettiné Dr. Böszörményi Erzsébet

KONTAKT: Burgettiné Dr. Böszörményi Erzsébet - boszormenyie@se-etk.hu

A nanotechnológiai eljárások során előállított anyagok technológiai szempontból kedvező tulajdonságaik miatt egyre szélesebb körben kerülnek alkalmazásra, viszont számos kedvező tulajdonságuk mellett több, a környezetre és emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásuk is igazolódott. A nanoanyagok kedvezőtlen tulajdonságainak rendszerbe foglalását az adathiány nagymértékben nehezíti, ezért különösen fontos a nanoanyagokkal kapcsolatos jelenleg rendelkezésre álló környezeti- és egészségkockázat elemzését megalapozó adatok összegzése, illetve a hiányzó vizsgálatok elvégzése, ezek helyettesítése modellszámítások segítségével. Elengedhetetlen a már hétköznapivá vált, a gyógyásztól az élelmiszeriparig terjedő nanotechnológiai termékeket biológiai-toxikológiai tesztrendszerekben és a környezetben való viselkedésének vizsgálata és az expozíció értékelése. Tekintettel a jelentős adathiányra, a teljes körű kockázatbecslés nehézségei esetében a kockázat gyors értékelését szemikvantitatív nanoanyag kockázatbecslési modellek segíthetik, amelyek alkalmazási lehetőségeinek feltárása szükséges. Mivel a nanoanyagok esetenként a nano mérettartományon belül is eltérő tulajdonságokat mutatnak, így a méret- hatás-dózis összefüggés vizsgálata elengedhetetlen. A kialakítandó modellek iránymutatóak lehetnek a szabályozás és kockázatelemzés sajátos adatigényeinek kialakításában, és az ehhez szükséges megfelelő vizsgálati útmutatók adaptálásában, adatgyűjtésben, viszont addig is eseti alapon meg kell határozni a várható kockázatot. Végső cél a vizsgálati eredmények alapján elvégzett kvantitatív teljes körű kockázatbecslés, amely nélkül a nanoanyagok felelősségteljes alkalmazása elképzelhetetlen.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Pándics Tamás

KONTAKT: Dr. Pándics Tamás - pandics.tamas@se-etk.hu

Tekintettel a környezetszennyezés jelentős egészségre gyakorolt hatására, a szakemberek kockázatértékelése mellett a lakosság környezeti egészségkockázat érzékelésének vizsgálata is egyre jelentősebb szerephez jut. A kockázatérzékelés elsősorban szubjektív értékelési folyamat. A racionális kockázatérzékelés jelentősen befolyásolhatja a kockázatot és a kockázat kezelés módját, ezáltal csökkentve az egészségkárosodás bekövetkezésének lehetőségét, illetve mértékét.

A lakosság környezeti kockázatérzékelésének elemzése, a környezet és egészség viszonyának, az esetleges környezeti eredetű betegségek előfordulási gyakoriságának és a lakosság környezeti kérdésekkel kapcsolatos tájékozottságának elemzése útján valósulhat meg. A vizsgálatok eredményei a kockázatérzékelésre kidolgozott pszichometrikus paradigma és a kulturális teória hazai alkalmazhatóságát mutatják, illetve annak korlátait is előrevetítik. Az eredmények segítik a kockázatközlés hatékonyságának növelését, a racionális kockázatérzékelés által, illetve a környezeti eredetű betegségek megelőzését, felismerését és ennek eredményeképpen az egészségvédelem hatékonyságát.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Pándics Tamás

KONTAKT: Dr. Pándics Tamás - pandics.tamas@se-etk.hu

KÖRNYEZETI EREDETŰ MEGBETEGEDÉSEK EGÉSZSÉGGKOCKÁZATÁNAK VIZSGÁLATA

Az épített és természeti környezet jelentősen befolyásolja egészségünket. Hazánkban a környezeti eredetű betegségteher az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslései szerint 16%-ra tehető, amely nagy terhet ró az egészségügyi ellátórendszerre, illetve a társadalomra. A környezeti eredetű betegségteher csökkentése a jelentős és kiterjedt kockázatok feltérképezése útján kezelhető hatékonyan. A környezet-egészségügyi kockázatbecslés módszerével vizsgálhatóak legobjektívebben a különböző környezeti szennyezők adott expozíció hatására kialakuló káros hatásai.

A beltéri környezetminőség egészséghatása kiemelkedő jelentőségű, mivel időnk közel 90%-át beltérben töltjük. Mind a levegő kémiai és biológiai minősége, mind az építőanyagok minősége, mind pedig a vízhálózatok minősége és állapota nagymértékben befolyásolja egészségünket.

Ezen tényezők kockázatbecslés útján történő vizsgálata, és a szükséges kockázatcsökkentő intézkedések kialakítása jelentősen hozzájárulhat a lakosság egészségi állapotának javításához.

A KUTATÁS VEZETŐJE: Dr. Pándics Tamás

KONTAKT: Dr. Pándics Tamás - pandics.tamas@se-etk.hu